

Aranykor
Egyesület
Kiadóhivatal
Budapest, Erzsébet körút 326. sz. al.
Telefon: 10-1000
Egyesületi tagdíj: évi 1000, egy évi 500, egy évi 250.
Egyesületi tagdíj: évi 1000, egy évi 500, egy évi 250.
Egyesületi tagdíj: évi 1000, egy évi 500, egy évi 250.

UJKELLET

ZSIDÓ NAPILAP

Ara 5 lej
Director-Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő. Administrator delegat si grant responsabil-Felelős igazgató: Schwartz Endre Proprietar.—Tulajdonos: Fraternitas S.A.R.de Editura. Registrul publicatunilor periodice No. 43. Dos. 534-1938. Tribunalul Cluj, Sectia III.
Péntek, február 10.
1939—5699. Sebat 21.
XXII. évfolyam, 33. szám.

Francó és Miaja között megindultak a fegyverszüneti tárgyalások

A spanyol nemzeti csapatok elérték a francia határt

Párizs, február 9. Azana spanyol köztársasági elnök — mint Párizsból jelentik — Genfből jövet a francia fővárosba érkezett. Az Havas Parthonsból között jelentése viszont arról számol be, hogy Negrin miniszterelnök a szerdáról csütörtökre virradó éjszakát spanyol földön, egy magánháznál töltötte. Negrin miniszterelnöknek spanyol földre történt visszatérése kapcsán a Daily Telegraph azt írja, hogy londoni felfogás szerint ez az aktus aligha fogja lényegesen meghosszabbítani a köztársasági ellenállását. A Daily Mail hírforrás megjelölése nélkül azt az értesülést közli, hogy a szerdáról-csütörtökre virradó éjszaka Franco tábornok felvette a tárgyalások fonalát Miaja tábornokkal fegyverszünet kötése érdekében. Valószínűnek tartják, hogy a hadműveletek néhány napon belül megszűnnek.

A DNB Ciudad Realból közli, hogy Miaja tábornok összehívta a köztársasági haderők parancsnokait, hogy a harc folytatásáról tárgyaljon velük. Több tábornok az azonnali megadás mellett foglalt állást. Salamanca, február 9. (United Press.) Berard szenátor távozása után Franco tábornok nyilatkozatot adott ki, amely szerint a fegyverszünet és a béke a következő feltételek mellett jöhet létre: Azonnali és feltétel nélküli megadás, tekintet nélkül a megtorló intézkedésekre, amelyek a megadást követni fogják. A továbbiakban Franco tábornok kijelentette, hogy ő nagyra becsüli a katonai ellenfelet. Kalapot is emel a nem szerencsés bátorság előtt, de nem hajlandó olyanokkal tárgyalni, akiknek lelkiismeretét közel 500 ezer ártatlan ember élete terheli. A katonákkal szemben méltányos lesz, de nem lesz azokkal, akik a háborút főlös módon még most is folytatni akarják.

sereg tulajdonát képező teherautókon, amelyek Boulou felé igyekeznek, óriási mennyiségű különböző hadianyagok találhatóak. Ezeket kivül 15 gépfegyveres autó és 6 könnyű tank érkezett francia földre. A francia területre menekült tisztektől szerzett értesülések szerint a visszavonulás északi irányban történik, a figuerasi osztaguton, míg Perthus felé a gépkocsialomány igyekszik. Az ezen az uton található hadianyagokat a 18. hadosztályhoz tartozó csapatok menekítik ki, amelyek Barrio ezredes vezetése alatt harcolva vonulnak vissza. Perthusnál intézkedés történt, hogy szembenezzenek azzal a helyzettel, amely a nemzeti csapatok odaérkezése esetén áll elő.

Negrin spanyol köztársasági miniszterelnök, aki az éjszakát Perthus város spanyol részének egy házában töltötte, ma reggel megjelent a ház balkonján és sokáig ottmaradt. Háttal a falnak támaszkodva, sokáig szemlélte az országot, ahol ebben az időben a teherautóforgalom csaknem teljesen szűnt meg.

A toulousi kormánybiztosság adatai szerint a spanyol menekülés kezdete óta Montauban állomásán több mint 80 ezer menekült katonára és sebesült utazott át. A menekültek között 68 ezer nő, gyermek és öreg volt, akiket e célra berendezett táborokban helyezték el.

Perthus előtt a nemzeti csapatok

A német távirati iroda jelentése szerint a nemzeti csapatoknak a pirenneisi határra való megérkezését Bourg Madame helységgel szemben mára várták. A nemzetiek a pénteki nap folyamán elérik Perthust. A nemzeti előőrsek két kilométerre vannak az utolsó spanyol helységtől, amely Prats de Mollo francia városkával szemben van. Az egész éjszaka folyamán hallották a városkában a visszavonuló köztársaságiak robbantásainak zaját. Az Argeles sur Mer-i gyűjtőtáborban néhány incidenst történt. A tábor őrségét megerősítették, hogy az incidensek megismétlődését elkerülhessék. Azana elnök katonai tanácsosai, akik Perpignan környékén tartózkodnak, ma Hendayebe utaztak, ahonnan a felkelő Spanyolországba folytatják útjukat.

Francó csapatai elérték a francia határt

Párizs, február 9. A Havas beavatott helyről szerzett információk alapján megerősíti a hírt, hogy csak spanyol csapatok közelednek a francia határ felé, míg az olasz önkéntesek a front mögött maradnak.

La Perthus, február 9. Csütörtök délután 14 óra 5 perckor a spanyol nemzeti katonák kitilták a spanyol nemzeti lobogót a perthusi spanyol-francia határnál. Mihelyst nire terjedt annak, hogy a nemzeti csapatok közelednek a határhoz, leirhatatlan pánik vett erőt a menekültek között, akik a határnál állottak, hogy Franciaországba menjenek át. A menekült tömeg futni kezdett a város utcáin a francia terület felé. A spanyol zónában lévő házakat kitiltették.

A nemzeti csapatok megszállták Minorca szigetét

Burgos, február 9. A Reuter jelenti, hogy a nemzeti csapatok hivatalosan megszállták Minorca szigetét. A partra szálló nemzetiek és a még a szigeten tartózkodó köztársaságiak között harcra került sor, amelyben a lakosság a nemzetieket támogatta.

Miaja utolsó emberig folytatni akarja a harcot

A Daily Express Valenciában tartózkodó tudósítója beszámolót folytatott Miaja tábornokkal, Madrid parancsnokával, aki kijelentette az angol újságnak, hogy az utolsó emberig folytatni fogja a harcot.

London magatartása és álláspontja

London, február 9. (Rador.) Az angol lapok behatóan foglalkoznak a spanyol helyzettel. A Times közli, hogy szerdán spanyol megbízott érkezett Minorca szigetére a Devonshire angol páncélos fedélzeten és azonnal tárgyalásokat kezdett az ottani köztársasági parancsnokkal a sziget átadásáért. Ugy látszik, hogy bizonyos eredményre vezettek a tárgyalások, mert a hajó reggelig Minorca előtt maradt, ahelyett, hogy visszatért volna Majorca szigetére. A lap szerint a brit kormány biztosítékot kíván arra nézve, hogy Minorcat csak spanyolok fogják megszállni és hogy a nemzetiek nem fognak megtorló intézkedéseket alkalmazni. A Devonshire egyébként elég nagy hajó, ahhoz, hogy fedélzetére vehesse az összes köztársasági vezetőembereket, akiknek élete veszélyben foroghatna. London egyéb ként nem akar semmilyen nyomást gyakorolni a fegyverszünet megkötése érdekében, hanem csak könnyíteni akar a tárgyalásokon. A Times óvja olvasóit azon híresztelés valódiságától, mely szerint a Franco-kormány azonnali elismeréséről lenne és szó hangoztatja, hogy Madridot még erősen védik és Franco tábornokot még nagyszámu idegen harcos támogatja. A News Chronicle szerint a brit kormány megkönyvitve Minorca szigetének tiszta spanyol erők által való elfoglalását, reméli, hogy elkerüli annak olaszok vagy németek által való megszállását, amit nem nézhetnének közömbösen, sem a franciák, sem az angolok.

Az Evening Standard című angol lap hivatalos angol körökből úgy értesült, hogy az angol és a francia kormány mindaddig nem fogja elismerni Franco tábornok jogát, amíg Madrid is el nem esik.

Németország kilép a benem-avatórsági bizottságból?

A Völkischer Beobachter foglalkozik az angol és francia próbálkozásokkal a spanyol köztársaságiak érdekében. London és Párizs — írja a lap — politikai okokból mozgolódnak, tekintettel arra a szerepre, amit Spanyolország földközítengeri helyzetükkel kapcsolatban tölthet be. Párizs azonban súlyosan csalódik, akárcsak London, ha azt hiszik, hogy néhány kedvező szó Franco címére elég lesz olyan megoldás elérésére, ami a francia és angol s nem a spanyol ér-

dekek védelmét jelentené. Most már késő a „kombinációk“ játéka, mikor elérkezett a spanyol nemzetiek győzelmeinek órája. A Daily Telegraph tudni véli, hogy Németországnak elhatározott szándéka, hogy kilép a benemavatórsági bizottságból.

Figueras eleste

Salamanca, február 9. (Rador.) A nemzetiek főhadiszállása jelenti szerdán éjjel: A katalóniai fronton a nemzetiek tovább folytatják előnyomulásukat. Elfoglalták Figueras városát és számos falut Ripoll körzetében. Olot környékén is megszállták a falvakat. Figueras körül 5 községet vettek be és a tengerparton eljutottak a Fluvia folyó torkolatához, valamint Villahur és Mare helységeikig.

Madridi közlemény szerint a köztársaságiak ellenállnak a nemzetiek erős támadásainak, de azok előnyomultak a nyugati körzetben. Gerone körzetében és a tengerparton a nemzetieket feltartóztatták.

Miután Figueras környékéről eltávolították hadifelszerelésüket, a köztársaságiak levőbe röpitették a Molins-hegy körüli állásaikat. Rio Muga és Figueras között a köztársaságiak még tartják állásaikat. A Bellver és Coltosas felé vezető országutakon több hidat robbantottak fel a köztársaságiak, akik szerdán este a puigcerdán robbanóanyaggyárat is elpusztították. A várost teljesen kiirtette a polgári lakosság.

A katalán vezérkar is francia földre menekült

Perpignan, február 9. (Rador.) Latour de Carol környékén 4000 spanyol menekült lépte át a francia határt. Az éjszaka folyamán 1300 Puigcerdánál megsebesült köztársasági szállítások Franciaország belsejébe.

Perpignanba tegnap este megérkezett a katalániai hadsereg hadianyagának zöme és a köztársasági haderők vezérkara is. A hadianyag 300 vagon. A menekült tisztek az újságírók előtt kijelentették, hogy stratégiai okokból ki kell üríteni Katalániát, hogy annál sikeresebben védhessék Valenciát és Madridot.

A 12 és 13. hadosztály átlépte a francia határt

Perthus, február 9. A köztársasági hadsereg 12-ik és 13-ik hadosztályához tartozó motorizált csapatok az éjszaka folyamán Perthusnál átlépték a francia határt, míg az ugyanezen egységekhez tartozó gyalogsági hadoszlopok más kitélet határellomásainál jutottak francia földre. A köztársasági had-

VILAG TUKRE

Hol áll meg?

Nem régebben jelent meg a Népszövetségnek a világ fegyverkezéséről szóló évkönyve. Az évkönyv becsülése szerint a világ államai 1929-ben fegyverkezésre 4 milliárd 200 millió aranydollárt költöttek. Tudvalevő, hogy 1929 a világgazdasági konjunktúra esztendeje volt. Ez az összeg eltörpül az 1938-as kiadások mellett, amelyek 9 milliárd 400 millió aranydollárra rugnak. Körülbelül 1 milliárd 400 millió aranydollárral többre, mint 1937-ben. Az egész világ aranykészlete nem volna elegendő az 1938-as fegyverkezési kiadások fedezésére.

A Népszövetség statisztikája 64 állam fegyverkezési kiadásaira terjed ki. Az oroszzlánrész azonban a hét nagyhatalomra esik. A fegyverkezési kiadásoknak közel 80 százaléka a nagyhatalmak kiadása.

Általánosán elterjedt hit, hogy a fegyverkezési kiadások az utóbbi esztendőben a legnagyobb gyorsasággal a Harmadik Birodalomban növekedtek. De ezeknek a kiadásoknak a nagyságáról kimutatás nem jelent meg, mert a Harmadik Birodalom nem tesz közzé költségvetést. Olaszországban az 1936—37-es költségvetési előirányzat 4607 millió líra fegyverkezési kiadást tüntet fel. Az 1938—39-es költségvetésben a fegyverkezési kiadások összege már 8275 millió lírára szűkött. De abból a beszédből, amelyet az olasz pénzügyminiszter az olasz képviselőházban 1938 május 18-án tartott, kitűnik, hogy az utóbbi esztendőben a rendkívüli fegyverkezési kiadások a rendes büdzsének körülbelül kétszeresét teszik ki. A háromszög valamennyi hatalma de bátran mondhatjuk, valamennyi állam közül Japán vezet a fegyverkezési kiadások terén. Ha a japán rendes és rendkívüli hadügyi kiadásokat egybefoglaljuk, akkor látjuk, hogy az 1937—38-ban 5533 millió jenre rugó költségvetési számok az 1938—39-es hadi büdzsében 8360 millió jenre szűkött. Az amerikai külügyi intézet becsülése szerint ez az összeg a japán nemzeti jövedelem 46 százaléka. Az összes állami kiadások 72 százaléka.

Az antant hatalmai közül a legnagyobb sullyal Franciaországban nehezdednek a hadügyi kiadások a nemzeti jövedelemre. 1938-ban a rendes (budget szerint) és rendkívüli fegyverkezési kiadások 27793 millió franknyi összegre rugtak, az összes állami kiadások 46 százaléka. 1939-ben csak a rendkívüli hadügyi kiadások tesznek ki 25 milliárd frankot. Ha nem is érik el a francia hadügyi kiadások nagyságát, de mégis rendkívüli módon emelkedtek az angol hadügyi költségek. Az 1931—32-es költségvetés 103 millió font sterling fegyverkezési kiadása az összes állami jövedelmeknek csak 12,8 százalékat tette ki. Az 1938—39-es költségvetésben a hadügyi kiadások összege már 133 millió font sterling, az összes állami kiadások 33,2 százaléka. De amint Chamberlain az angol alsóházban kijelenti, ezt a hadügyi költségvetést a gyakorlat tulszárnyalta. Anglia 1938-ban többet ad ki fegyverkezésre 400 millió font sterlingnél. Aránylag legkevesebbet adnak ki a demokratikus nagyhatalmak közül az Egyesült Államok fegyverkezésre. Bár az utolsó időben a fegyverkezési kiadások utolsó az Északamerikai Egyesült Államokban is hihetetlen módon fokozódnak. 1936—37-ben az amerikai költségvetés hadi kiadásra 937 millió dollárt irányoz elő. Az 1938—39-es költségvetés már meghaladja a milliárdot, de ebben az összegben a rendkívüli flottaépítés költségei nem foglalhatnák benn. 1934—

...ormány az ara-
...g nyilatkozata
...a londoni Pa-
...cia apóropójából
...red Rosenberg,
...adója, kedden
...szállóban, a kül-
...e. Az újságírók
...Rosenberg né-
...st tett a zsidó-
...berlini diplomá-
...lános vélemény,
...állása a londoni
...áll összefüggés-
...éve kedvezőtlen
...nyásolni a náci-
...eti szocializmus
...olva, amikor az
...birodalom terüle-
...nbar csak akkor
...rdés, ha a zsidó-
...tomörítik össze.
...Guyana és ez is
...hozni ha a zsidó-
...llamot hanem a-
...ellenkező esetben
...ra, hogy bosszu-
...llamok ellen, ame-
...artózkodási enge-
...zetének adott ki-
...ocializmus hozzá-
...lshoz. A szellemi
...z nem kell, hogy
...ssen.
...t, hogy az ideoló-
...feltétlenül barát-
...mek egyes orszá-
...et saját felfogása
...problémáit és így
...gy közvetlen be-
...hamak elhatározás-
...er, de ehhez szük-
...gyforma jóakarát
...szólvá, kijelentet-
...gyancsak a maga-
...g a zsidóknak a
...eljes kirekesztésé-
...német népnek és
...belső német intéz-
...ányt váltssanak ki
...désből nemzetközi
...tírnnetlen.
...élték
...ornok
...őjét
...jelentések szerint
...ok merénylőjét,
...a itélet. Lusteak
...a terrorista szer-
...gy lengyel kato-
...relnök tiltakozott
...stiaik halálra íté-
...azonban nem járt
...elemi tanár
...ását a Hó-
...ívésze miatt
...bert Faild profes-
...szépművészeti ta-
...rájától. A profes-
...ntette, hogy Wait
...egyetlen modern
...a nemzetközi mű-
...a diákok részéről
...etközi sajtóban az
...folyt Wait Disney
...felől. Amig egy-
...re keltek Disney-
...álláspontja helyez-
...kiváló rajzvirtuóz,
...magasabb művészi
...Lapkiadó R. T.
...Baron L. Pop 10
...60.
...RIMAT

38-ig az amerikai hadi költségvetés megduplázódott.

A hetedik nagyhatalom Oroszország, az utóbbi három-négy esztendőben szintén megduplázta hadügyi kiadásait. Az 1936—37-es költségvetés körülbelül 15 milliárd rubelt, az 1938—39-es 27 milliárd rubelt irányoz elő fegyverkezésre. De ebben a 27 milliárdban nincsenek benne a fegyverkezési ipar kiadásai.

Az elmúlt esztendő fegyverkezésére nézve azonban a legjellemzőbb a kis semleges államok hadikiadásainak szaporodása. A holland 1937—38-as költségvetés még csak 97 millió holland forintra rug, az 1938—39-es már 131-re. Az 1937—38-as svéd költségvetés fegyverkezési kiadás címén 186 millió svéd koronát mutat ki. Az 1938—39-es már 277 milliót. A világnak nincs olyan békés szigete, amelyet ne öntött volna el a fegyverkezési kiadások rohanó árja.

A modern fegyverkezés képét a technika szabja meg. A szárazföldi hadseregben mindjobban nő a technika jelentősége, a motoros erők szerepe. Fuller angol vezérőrnagy, az egyik legfelsőbb angol katonai író szerint a jövő háborújának legügyesebb katonáit nem a kaszárnyákban, hanem a műhelyekben és a garázsokban kell keresni. A mechanizált, a technikai háborúnak legjelentősebb részei azonban a légi és a tengeri flotta, a hadierőnek azok a területei, ahol csaknem kizárólag a technika uralkodik. Ezért a hatalmak a legnagyobb súlyt a légi és a tengeri flotta fejlesztésére helyezik.

A levegőben ma kétségtelen a német tulsuly a nyugati hatalmakkal szemben. Francia becslés szerint Németországnak 1938-ban 5—6000 hadirepülőgépe volt. Ezeknek a száma 1939-ben valószínűleg megduplázódik. A francia és angol légihaderőnek hátramaradottsága a némettel szemben legelső sorban arra vezethető vissza, hogy 1938-ig sem Franciaország, sem Anglia nem vezette be a szériatermelés rendszerét. Most akarja Franciaország és Anglia a csorbát minden erővel kiköszörölni. A francia légihaderő költségvetése 1934-ben 2 milliárd frank volt, 1938-ban 8 milliárdot tesz ki. Anglia megkötözte a légitelvételezés növekedésére szánt hadügyi hitelt. Amíg 1937-ben havonta átlag 38 katonai repülőgép készült Franciaországban, addig 1939 januárjában ez a szám több mint duplájára, 83-ra emelkedett. 1939 májusában a francia légügyi miniszternek, Guy la Chambre-nak beszámolója szerint Franciaország már 200 katonai repülőgép termelését reméli. Körülbelül ilyen tempóban emelkedik majd Angliában is a hadirepülőgép-gyártás. Anglia részére azonban az egész világbirodalom termel. Különösen Kanada és Ausztrália jönnek itt tekintetbe. Az angol légiflotta vezető tisztjei Ausztráliába utaznak. A világbirodalom második legfontosabb repülőgépgyártó országa Ausztrália lesz. Ausztrália nemcsak saját használatára gyárt majd repülőgépeket, hanem ellátja Singapurt, Hongkongot és Ceylont is repülőgépekkel. Ami azonban ezen a téren ma történik, valóságos gyermekjátékot jelent a jövő repülőgépgyártási ütemhez mérten. A világháborúban Anglia havonta 2500 repülőgépet gyártott. Ettől a számtól a mai angol és francia termelés még igen távol áll.

Amíg azonban Anglia és Franciaország a repülőgépgyártás terén el akarják érni a német termelést, addig a tengeri flotta területén minden igyekezetükkel azon vannak, hogy fenntartsák azt a tulsulyt, mely eddig az angol és francia flotta fölényét biztosította. Amíg a szárazföldi és a légi fegyverkezést illetően semmi korlát sem volt eddig, a lefegyverzés zenéjének halk ütemei csendülnek föl a tengeri fegyverkezést korlátozó egyezményekben. 1938 felismert a tengeri fegyverkezés korlátozásával is. Arra a hírre, hogy Japán 35.000 tonna ürtartalomnál nagyobb hajókat épít. Anglia, Franciaország és az Egyesült Államok a londoni tengeri fegyverkezési egyezmény kiegészítő jegyzőkönyvét teszik közzé. Ez a jegyzőkönyv 35 ezerről 45 ezer tonnára emeli föl az építendő hajók ürtartalmanak felső határát. Ezek az óriási csatahajók uszó várak, amelyeket a szakértők véleménye szerint tengeralattjáróval, repülőgéppel alig lehet eredményesen megtámadni. Anglia két 40 ezer tonnás páncéloriást épít. Flottaprogramja 600 ezer tonna ürtartalmu új hajórajt ki-

ván néhány esztendő alatt felépíteni. Ennek a programnak a nagyságát csak akkor tudjuk elképzelni, ha szem előtt tartjuk, hogy az egész olasz flotta az új hajóépítési program 140 ezer tonnás hajóival egyetemben csak 650 ezer tonnát tesz ki. Franciaország a napokban bocsátotta utra a „Richeljen“-t, ezt a 35 ezer tonnás

245 méter hosszú hajó-óriást, amelynek 35 nehéz ágyúja van. A „Clémenceau“, egy másik hasonló hajóóriás most készült el, a „Jean Bart“ és a „Gascogne“ építése még nem fejeződött be. A verseny, amelyik a különböző államok között a páncéloriások építése körül folyik, a legköltségesebb fegyverkezési versenyek közé tartozik.

Palesztinai hétköznapiak

Féléves lett a Kofér Hajisuv; ezt ünnepelte az Ohel Sém teremben a jisuv minden rétegeből összetevődött közönség. Ben Cvi, a Vaad Leumi elnöke nyitotta meg a gyűlést és bevezetőjében megrendítő szavakkal emlékezett meg az utóbbi fél év áldozatairól. Ezután Izrael Rokok polgármestere, a Kofér Hajisuv gazdasági jelentését terjesztette be. Nagy lelkesedés közepette mondotta el Rokok, hogy a Kofér Hajisuv munkájának megkezdésekor havi 6000 fontban állapították meg azokat az önvédelmi szükségleteket, amelyeket a veszélyeztetett pontok rendelkezésére kell állítani. A munka megkezdésekor azonban ez az összeg nevétségesen csekélynek bizonyult. 15 ezer fontnál többre emelkedett a Kofér Hajisuv havi költségvetése. A Jisuvnak elő kellett teremtenie ezt az összeget. A jisuv meg is tette a kötelességét: hat hónap leforgása alatt 115 ezer fontot adott össze, egyenes és közvetett adók formájában. Rokok részletezte ismertette a Kofér Hajisuv kiadásait. — Ezután dr. Joseph ügyvéd, a Jewish Agency jogtanácsosa emelkedett szólásra és tolmácsolta a Szochnut üdvözlését. A politikai helyzetéről szólva, ismertette a kereszthal-konferencia ügyét. Az arab delegációk álláspontja ismeretes. A zsidó delegáció egyetlen álláspontot fog képviselni a konferencián: nem járul hozzá a Baifour-deklaráció felfüggesztéséhez és a bevándorlás megszüntetéséhez. A zsidó nép nem fogad el Palesztinában kisebbségi statutumot, mert Palesztinának éppen az a célja, hogy a zsidó kisebbségi sorsot megszüntesse. Ilyen ellentétes álláspontok mellett a konferencia sikere előre is kilátástalan. Nem szabad azonban hinni, hogy a konferencia valószínű csődje egyben megváltoztathatja a helyzetüket Palesztinában. Nem szabad hinni, hogy a konferencia befejeztével Palesztinában váratlanul minden jóra fordulhat. Lehetséges, Isten őrizze, hogy a konferencián elvesznek valamit jogainkból. És ezért tovább kell folytatni a harcot, tovább folytatni az önvédelmet, a Kofér Hajisuv szervezését és munkáját. — Dr. Hofion, az Anglo Palestine Bank igazgatója emelkedett ezután szólásra és kiemelte beszédében, hogy a Kofér Hajisuv fontossága minden más problémát háttérbe szorít. Az anyagi erőfeszítéseket kell fokozni. Mint az ország kereskedelmi életének egyik irányítója, azt a javaslatot tette, a Kofér Hajisuv adójával rójják meg az importot. — Ezután Cigler, a Kibbuc Meuchad, egyik vezetője szólalt fel. Csigler dr. Landau Michaelel együtt szervezte meg a Kofér Hajisuv intézményét. Most, hogy visszatér eredeti munkájához, az egybegyűltek lelkesen ünnepelték. Ezután egyes kibbucok küldöttjei szóltak meg a közönséghez. A gyülekezet a Hatikva elnéklésével ért véget.

Néhány számot adunk arról, hogyan szereti a művészetet a palesztinai közönség. Beszámoltunk róla, hogy a Palestina Orchestra előadta Beethoven kilencedik szimfóniáját, a Palestina Oratórium és a

Petach Tikva dalkör közreműködésével. A koncertet két táblás előadás után (előadásokként három ezer ember) meg kellett ismételni, ugyancsak zsúfolt nézőter előtt. Tel-Avivban tehát kilencezer ember hallgatta meg a kilencediket. Ezután két koncertet Hajfán és egyet Jeruzsálemben tartott a zenekar, valamennyit a 3—3000 főnyi közönség előtt. Összesen tehát 18 ezer ember hallgatta meg Palesztina városában a koncerteket.

A Habimah együttese Amerikába indul. A Habimah-t az a váratlan meglepetés érte, hogy őszre tervezett amerikai turnéjára már tavasszal el kell indulnia. A siettetés oka, hogy május elsején nyitják meg a pavilonokat és a Palesztina-pavillon megnyitására a Habimahnak kell ünnepi előadást tartania. Az együttes ezért az idén már több bemutatkozó előadást nem tart. Hanem február végén befejezi szezóját és március hetedikén Hajfáról egyenesen Newyorkba hajózik. Az amerikai program főszereplői a Keter David, az Uriel Acosta és az Anuszim (Marranusok) lesznek. A Habimah a nyár közepén szándékozik az eddigi tervek szerint visszatérni. A vállalkozás méreteire jellemző, hogy az együttes utazási költségei 15.000 dollárt tesznek ki.

A palesztinai színházak és művészi in-

LÁBFAJDALMAI
egyszerűen
meggyógyulnak
AVAGY SEM FIZET
Ez egyszerű mint az: 1x1!

Ime a század legnagyobb felfedezése a láb-fájdalmak gyors és biztos enyhítésére. Az orvosok egyesítették a világ leghíresebb gyógyforrásainak gyógyosait „Saltrates Rodell“ elnevezés alatt. Nem kell többé kinlódjon nyiláló tyukszemével és fájó lábával. Oldjon fel egy maréknyi Saltrates Rodell-t melegvízben, míg a víz tejszerűvé válik. Amint beáztatja lábait ebbe a tömény-oxigénes gyógyfürdőbe, meggyógyul bokái és fájó lábai enyhülést kapnak. A megkönnyebbülés azonnal beáll. A gyulladássok elűnnek. Nem kell többé kinlódjon meggyulladt, kivörösödött, megrepedezett lábával. A lábujjak közötti kellemetlen szagú beteg bőrt ismét egészséges lesz. Ha vágyik a mielőbbi megkönnyebbülésre kérjen meg ma a legközelebbi drogeriában, vagy gyógyszerárban Saltrates Rodell-t, ha nem lesz tökéletesen megelégedve, visszakapja pénzét, azonnal és minden vita nélkül.

FONTOS! — 10.000 propaganda csomagot dobunk piacra 10 lejes reklám árban. Kiszéleltéppen meg ma vásároljon egy csomagot! Takarékoskodik szemponctokból vásároljon rendes csomagot, vagy dupla családi csomagot!

tézmények között megállapodás készül a programok megosztása tekintetében. A nemlojális konkurrencia elkerülésére a színházak nem rendeznek premiereket vagy ünnepi jellegű előadásokat ugyanazon az estén. A megállapodás a zenekar, a Habimah, az Ohel, a Matatej és a lászán szervezködő opera között történik.

RIO Mozgóban

Str. Vái No. 7. Telefon: 11-71. Február 9—14-ig. 3, 6 és 9 órai kezdettel. Szombaton, február 11-én bál miatt nincs előadás.

Az évad szenzációja!

Két nagy sláger!

I. A zendai fogoly

Izgalmas cselekményű filmdráma. Fősz.: ROLAND COLMAN, MADELEINE CAROLL

II. A vadon kiáltása

Dzsungel filmsláger. Fősz.: NOACH BERRY. A vasárnapi előadásokon visszamaradni nem lehet.

A szigeti törvényszék helybenhagyta a csikóbőrcsempészésben kirótt hatvanmillió lejes bírságot

A vádlottak felfolyamodással éltek az ítélet ellen

Sighet, február 9. A máramaroszigeti törvényszék dr. Simonca-Barbuceanu-Vreto tanácsa tegnap hirdetett ítéletet abban a nagy port felvert csikóbőrcsempészési ügyben, amelynek összesen tizenöt csernovici, cseh-szlovákiai és máramarosi vádlottja volt és amelyben a vámmatóságok nem kevesebb, mint hatvanmillió lejes bírságot vetettek ki 30.000 darab nyerscsikóbőr csempészése címen.

Az ügy előzményei mintegy három évvel ezelőtre nyúlnak vissza, amikor a cseh kincstári hatóságok devizakihágási pert tettek folyamatba egy ottani nyersbőr export-importvállalat ellen. A cég részére ugyanis nagymennyiségű nyersbőr érkezett a cseh-román határállomásokról, a cég azonban nem fizette be a Nemzeti Bankhoz az árúknak megfelelő devizát. Kihallgatása során a cég képviselője azt vallotta, hogy csupán tranzit áruval van szó, amely Romániából jön és Németországba lett továbbítva.

Bár valószínűnek látszott az is, hogy a prágai cég csak a maga megmentése érdekében találta ki a tranzit meséjét, a cseh hatóságok a román hatóságok segítségét kérték, tekintve, hogy Románia területén a cseh nem folytathattak nyomozásokat. Ilyen formán kapcsolódtak be a nyomozásba a román hatóságok is, mert amennyiben az árú Romániában lett feladva, úgy ez csak tiltott uton történhetett. Több vámspektor érkezett Máramarosba és a rendőri hatóságok segítségével rendkívül széleskörű nyomozást indítottak be. Az a gyanú is felmerült, hogy a feladott árucsomagok csikóbőrt tartalmaznak, amelyeknek kivitele Romániá-

ból tudvalevőleg hadiszempontokból is prohibálva van.

A hatóságok lefoglalták a prágai cég teljes levelezését, átvizsgálták az összes feladási jegyzőkönyvet és kiírták a feladók nevét és — miután a feltevés meg volt, hogy egy nagyszabású, szisztematikus csikóbőr-csempészésről van szó — eljárást indítottak mindazok ellen, akiknek a neve valamilyen formában a prágai céggel kereskedelmi kapcsolatokba jutott. Mindezekre együttesen a vámmatóságok hatvanmillió lejes vámbírságot vetettek ki, míg a bírvádi pert külön tették folyamatba.

A hatvanmillió lejes bírságot az érdekeltek megfellebbezték. A vádlottak védelmében dr. Kindris Vasile, dr. Tite György, dr. Bátor-Lajos, dr. Székely Menyhért, Odovicu Ioan ügyvédek jelentek meg, míg az állam képviselőjében két bucaresti ügyvéd. A védelem rámutatott arra, hogy a vádlottak ellen semmilyen tárgyi bizonyíték nincs a tekintetben, hogy csikóbőrt csempésztek volna. Valószínűnek látszik, hogy a cseh határállomásokon szándékosan írták fel a romániai feladók neveit, hogy a cseh pénzügyi hatóságokat megtévesztés és így a devizabevallási kötelezettség alól mentesüljenek.

A törvényszék hosszas tanácskozás után nem vette figyelembe a védelem álláspontját és elutasította a hatvanmillió lejes bírság ellen beadott fellebbezést, ugyanakkor 100.000 lejes perköltésben is elmarasztalta a vádlottakat, akik felfolyamodással éltek a döntés ellen.

Clujon központban

(a főtéren vagy a főpostáig terjedő utvonalon) legalább két kirakattal rendelkező

üzlethelyiséget keresek

Ajánlatokat „Lelépést fizetek“ jellegre a kiadóhivatallal továbbít.

Emigrá

A ZSIDÓ MENEKÜLT...
SÉNEK KÉRD...
ELOTT. Az an...
selő kérdést...
hogyan ilyen...
to metországi...
és tek tömegeinek...
A minisztere...
államtitkár...
következőket...
— Azoknak...
zása, amelyek...
tában utalt...
menekülteknek...
ban való teleg...
lyik. Felhívom...
a nyilatkozatra...
niszter január...
képviselőknak...
gyamai telep...
zásáról. Ami...
kérdését által...
nekültügyi bi...
sokat folytat...
nek eredmény...
hivatalosan ö...
igazgató előre...
ság legközele...
tenni berlini...
Sir S. Ree...
nisztert: Hány...
meket enged...
maradhat kö...
területén és...
mennyi az eg...
a nem zsidó?...
Sir Samuel...
óta 3800 mer...
országból és...
zül egyedül...
jött Angliába...
vezetek gond...
szes gyermek

„ANGLIA...
LONCOLNI...
MENEKÜLT...
zsidó menek...
Angliába, a...
rendőrbírósa...
hogyan az ille...
szágha. A...
elé került...
dítványát...
legyen máso...
szemben ug...
ügynek a t...
a visszatolo...
kolással, ho...
természetü...
szágha való...
lehette köv

ELÜZÖTT...
NAK A TT...
Népszövetsé...
lyettese, ré...
amerikai sé...
értekezletén...
feltették a...
met Gestap...
németorszá...
ra és kiköt...
sorsának tes...
bek között...
83 németo...
ogy a haj...
be, Belizéb...
azonban ne...
ket. Német...
gadja viss...
tengeren b...
zete még...
kényszerít...
országokba

A CSEH...
FINANSZI...
hér Könyv...
amelyet a...
kötött az...
dítására v...
kölcsön, a...
rantált, a...
tására és...
helyezésér...
ajándékké...
Ezt a né...
ják fel, h...
menekült...
utköltés...
lők az ut...
magukkal...
adót kell...
mehet és...
kültet ja...
mány kö

A Zsidó Távirati Iroda jelenti:

Emigránsok, menekültek

A ZSIDÓ MENEKÜLTEK LETELEPÍTÉSÉNEK KÉRDÉSE AZ ANGOL ALSÓHAZ ELŐTT. Az angol alsóházban James képviselő kérdést intézett a miniszterelnökhöz, mely kérdést a miniszterelnök úgy felelt meg, hogy milyen további lépések történtek a németországi és közép-európai zsidó menekült tömegek letelepítése irányában.

A miniszterelnök nevében Butler külügyi államtitkár válaszolt és többek között a következőket mondta:

— Azoknak a terveknek a tanulmányozására, amelyekre november 21-iki nyilatkozatában utalt a miniszterelnök és amelyek a menekülteknek az angol gyarmati birodalomban való letelepítésére irányultak, tovább foglalkozunk a képviselő ur figyelmét arra nyilatkozatra, amelyet a gyarmatiügyi miniszter január 31-ikén tett Joel és White képviselőknek adott válaszában, az angol gyarmati letelepítési lehetőségek tanulmányozásáról. Ami a menekültek letelepítésének kérdését általában illeti, az államközi menekültügyi bizottság főigazgatója tárgyalásokat folytatott a német kormányval, amelyek eredményeit azonban még nem közölték hivatalosan az ország kormányával. Rublee igazgató előreláthatólag az államközi bizottság legközelebbi plenáris ülésén fog jelentést tenni berlini tárgyalásairól.

Sir S. Reed képviselő kérdi a belügyminisztert: Hány németországi menekült gyermeket engedtek be eddig Angliába, hány maradtak közülük továbbra is a birodalom területén és a bevándorolt gyermekek közül mennyi az egész zsidó, illetve a félszidó és a nem zsidó?

Sir Samuel Hoare belügyminiszter: 1933 óta 3800 menekült gyermek érkezett Németországból és Ausztriából Angliába. Ezek közül egyedül az elmúlt négy hónapban 2400 jött Angliába, az angliai jótékonyági szervezetek gondozása mellett. Csaknem az összes gyermekek zsidó származásúak.

„**ANGLIA NEM AKARJA VISSZATOLONCOLNI NÉMETORSZÁGBA A ZSIDÓ MENEKÜLTEKET.** Egy 32 éves ausztriai zsidó menekültet, aki illegálisan került Angliába, letartóztatott a rendőrség és a rendőrbírósnak azt az előterjesztést tette, hogy az illetőt toloncolják vissza Németországra. Az ügy Dummett londoni rendőrbíró elé került. A rendőrség azzal indokolta indítványát, hogy a kitoloncolás „intő példa legyen mások számára”. Dummett bíró ezzel szemben úgy döntött, hogy folytassák az ügynek a további kivizsgálását és elvetette a visszatoloncolási indítványt azzal az indoklással, hogy „Anglia politikája nem olyan természetű, hogy abból a zsidók Németországra való visszatoloncolásának szándékára lehetne következtetni.”

ELÜZÖTT NÉMET ZSIDÓK BOLYONGÁNAK A TENGEREN. Dr. Kuhlmann, a Népszövetség menekültügyi főbiztosának helyettese, résztvett Párizsban az európai és amerikai segélyező szervezetek képviselőinek értekezletén. Az értekezlet során többen feltették a kérdést, mit lehetne tenni a német Gestapo módszerei ellen, amelyekkel a németországi zsidókat más országok határaitra és kikötőibe kergetik és ott bizonytalan sorsnak teszik ki őket. Így elmondották többek között, hogy nemrég egy német gőzösre 83 németországi zsidót tettek fel azzal, hogy a hajó angol Honduras egyik kikötőjébe, Pelizébe vigye őket, a kikötő-hatóságok azonban nem engedték be a szerencsétlencéket. Németország viszont ugyancsak nem fogadja vissza őket, így a hajóval a tengeren bolyonganak most. Hasonló a helyzete még sok más német zsidónak, akiket kényszerítő eszközökkel Sanghajba és más országokba küldtek.

A CSEHSZLOVAKIAI KIVANDORLÁS FINANSZIROZASA. Az angol kormány Fehér Könyvet adott ki arról az egyezményről, amelyet az angol kormány Csehszlovákiával kötött az angol kölcsönre és annak hováfordítására vonatkozólag. A nyolcmillió font kölcsön, amelyet Anglia és Franciaország garantált, a szudetavidéki menekültek áttelepítésére és különösen közmunkákban való elhelyezésére kell fordítani. Négy millió fontot ajándékként juttatnak Csehszlovákiának. Ezek a négy millió fontot olyképpen használják fel, hogy a Csehszlovákiából kivándorló menekült családok fejenként 200 fontot és utiköltséget kapnak. A módosabb kivándorlók az utiköltségen kívül 450 fontot vihetnek magukkal. Ennek engedélyezéséért bizonyos adót kell fizetniük, amely száz fontig is felmehet és ezt az adót a vagyonral menekültek javára fordítják. A csehszlovák kormány kötelezettséget vállalt arra, hogy a

menekültügyi és kivándorlási alapok kezelésénél nem tesz különbséget faji, felekezeti, vagy politikai hitvallás tekintetében.

„A MENEKÜLTEK NEM ARTANAK AZ ANGOL MUNKAPIACNAK. H. V. Tewson, az angol szakszervezeti kongresszus helyettes titkára, az újságíróknak adott nyilatkozatában leszögezte az angol szakszervezeti mozgalmak álláspontját a menekültügyi kérdésben.

— 1933 óta — mondotta Tewson — foglalkozunk a menekültek kérdésével és megállapíthatjuk, hogy semmiképpen sem állja meg helyét az az állítás, hogy a menekültek ártanak az angol munkapiacnak. A legtöbb menekült nem kap munkajuttatást és csak azzal a feltétellel kapnak beutazási engedélyt, hogy két éven belül továbbvándorolnak. Csak kitünően képzett szakmunkások, amelyekre szükség van Angliában, kaphatnak speciális munkavállalási engedélyt.

A Times vezércikkben foglalkozik a fenti nyilatkozattal és többek között a következőket írja:

— 1938. július 6-án ténylegesen csak 4547 felnőtt és 3003 gyermek kapott beutazási engedélyt Németországból és Ausztriából Angliába. Az eddig beengedett gyermekek száma ijesztően kevés azokhoz képest, akik segítségre várnak. A közönség csodálkozik a foglalkoztatás, hogy a magáncsaládok részéről tömeges ajánkozások és a Baldwin-alapra összegyűjtött 400 ezer font és a különböző hivatalos szimpátia-nyilatkozatok mellett mindössze 3000 gyermeket engedtek be július óta Angliába és hogy a közeljövőben mindössze 500 gyermek érkezése várható. Ennek oka azonban egészen világos. Az állami pénzekből egyetlen pennit sem irányoztak elő a menekült gyermekek szükségleteinek fedezésére, ami azt jelenti, hogy a ma-

gánszervezeteknek kell előteremteniük minden gyermek számára az utazáshoz szükséges összes költségeket, beleértve a kiképzést és a továbbvándorlást is. Ez fejenként kétszáz fontot jelent.

A Times ezután a telepítési kérdéssel foglalkozik. Utal Macdonald gyarmatiügyi miniszter azon közlésére, hogy a napokban szakértői bizottság indul angol Guyanába, majd felteszi a kérdést, hogy mi történik a tanganyikai, kenyai és rhodéziai telepítési lehetőségek tanulmányozása irányában, mely lehetőségekről Chamberlain miniszterelnök nyilatkozatot tett az alsóházban. Az ausztráliai kormány segítő készsége közismert, de más dominiumokban ne volnának lehetőségek? A „remények”, amelyekkel Rublee Berlinből tér vissza, enyhíthetik a kérdést, de nem oldhatják azt meg. Minden idővesztesség súlyos kár és gyors akcióra van szükség — írja a nagy angol világlap.

HIVATALOS ADATOK A SVÁJCBAN ÉLŐ MENEKÜLTEKRŐL. Dr. Rothmund, az idegen-rendőrség főnöke, Zürichben előadást tartott, amelyben többek között a következőket mondta:

— Svájcban ezidőszere 10–12 ezer menekült él. Ezek közül 3000 nincstelen és a svájci zsidó hitközségek támogatásában részesülnek, amiért a svájci zsidók havonta 250 ezer frankot kell összegyűjtsenek. A vagyonos emigránsok szabadon választhatják meg lakhelyüket, míg a nincstelen menekülteket részben munkatáborokban helyezik el. Tekintettel arra, hogy a nemzetközi tárgyalások még nem fejeződtek be, a szövetségi kormány újabb szigorú intézkedéseket tett, amelyek értelmében ezután csak olyan emigránsok kaphatnak beutazási engedélyt Svájcba, akik fel tudják mutatni vasuti jegyjüket és vizumukat a továbbutazáshoz.

Németország

Else Wohlgemuth, a nagy bécsi tragika öngyilkossága

Bécsből jelentik, hogy a bécsi Burgtheater nagy tragikája, Else Wohlgemuth (férjével Thun-Hohenstein grófnő) öngyilkosságát követett el, miután született zsidónő létre megtiltották további fellépését. Evtizedeken keresztül egyik legnagyobb sztárja volt a bécsi Burgtheaternek. Leghíresebb szerepei Schiller Maria Stuartja és Maeterlinck Mona Vannája voltak. A német színpad Sarah Bernhardjának mondták. Egy évvel ezelőtt ünnepelte 25 éves működésének jubileumát a Burgtheaterben és a jubileum alkalmából Schuschnigg kancellár is felkereste a művésznőt, hogy az ország gratulációját tolmácsolja neki.

Ludmilla Fosthorn nekrológiájában többek között a következőket írja: „Elisabeth Wohlgemuth zsidó nő volt. Csak később fogják megtudni majd, hogy csak művészi működésének betiltása kergette-e csupán az öngyilkosságba, vagy pedig brutális inzultusok is kergették a halálba, hogy kiülték-e az otthonából, vagy nem kapott se fizetést, se nyugdíjat, hogy a tejesasszony félt neki tejet eladni és a pék zsemlet... Utolsó kívánsága az volt, hogy Stuart Mária kosztyájában temessék el. Mint egy királynő menekült el a jelen sötétségéből az örökkévalóságba.”

ERNST BLASS BERLINI ZSIDÓ KÖLTŐ HALÁLA.

Berlinből jelentik, hogy Ernst Blass, a jeles zsidó lírikus, a zsidó Kulturbund színház ösztályának munkatársa, ötven éves korában tüdőgyulladás következtében meghalt. Barátai úgy vélik, hogy meg lehetett volna menteni az életnek, ha kórházi kezelésben részesül. A berlini zsidó kórházat, az egyedülit, amelynek működését megengedték, a koncentrációs táborokból visszatért emberek töltik meg zsúfolásig, így hogy a beteg költőnek nem jutott már ágy.

A SZUDETAVIDÉKI ZSIDÓ VAGYON.

Stier reichenbergi kormánybiztos nyilatkozatot adott a sajtónak a szudetavidéki zsidó vagyonok kisajátítására tett intézkedésekről. Kijelentette többek között, hogy nem lehet szó elvben a zsidó vagyonok minden kártalanítás nélkül való kisajátításáról, minden esetben azonban tekintetbe fogják venni, hogy a zsidó tulajdonos a szudeta-német gazdaság kárára likvidálta-e üzemet. Ezt a kárt pontosan fel fogják számítani az eladási ár megállapításánál. A zsidó tulajdonosoknak nem engedik meg, hogy önkényesen rendelkezzenek gazdasági vagyonuk fölött, ami a szudetavidéken maradt. A volt zsidó tulaj-

donok szudeta-német kezekbe kell átmenjenek. Valamely zsidó üzemenk az átvétele szerződés formájában történik, amelyet az átvéve a zsidó tulajdonosnak kötet.

Ugyancsak ezzel a kérdéssel kapcsolatban dr. Zebekovszki karlsbadi tartományi elnök nyilatkozatot tett közszé, amelyben többek között a következőket mondja:

— A kormány egyik legsürgősebb és legfontosabb feladata a zsidó vagyonok helyettesítése. Nagyon eltávolodnánk a nemzeti szocializmus szellemétől, ha a zsidó vagyonoknak árja kezekbe való átvitele kapcsán versenyfutás indulna meg az előnyök elnyeréséért. Ami a magánkereskedelmi üzemetek illeti, a legelőszertűbb a zsidó üzletek felszámolása és likvidálása. Népgazdasági szempontból, indokolt esetekben, kivétel alkalmazható, mert ott, ahol a lakosság ellátásának biztosításáról van szó, az üzlet fenn kell maradjon, miután az árja kezekbe ment át. De kivételekről van itt szó, amelyeknek előfeltételeit pontosan meg kell vizsgálni. Ami az ipari vállalatokat illeti, amelyeknek további fennmaradása a német népgazdaság szempontjából szükségesnek bizonyul, ezeket nemzeti tulajdonba kell átvinni. Ezeket az üzemetek azonban csak rendes áron lehet megszerezni. Az állam örökdió a vételár megállapítása fölött.

Magyarország

A MUNKÁCSI HÉBER GIMNAZIUMOT ATALAKÍTOTTAK MAGYAR-ZSIDÓ GIMNAZIUMMÁ. Miután Munkácsot Magyarországhoz csatolták, a hatóságok bezárták az ottani héber gimnáziumot. Rövid idővel ezelőtt azonban újra megkezdődött a tanítás, de az iskola elvesztette héber gimnáziumi jellegét, mert az előadási nyelve magyar, míg a biblia és a héber nyelv csak részei az általános tantervnek. Az iskola új igazgatója Rubin mérnök.

Az előző igazgató, dr. Chaim Kugel, aki a cseh parlament volt képviselője, néhány tanárral együtt meg a város átvétele előtt elhagyta Munkácsot. Dr. Kugel kezdeményezésére Kárpát-Ukránában központi tanács alakult a zsidó érdekek megvédésére, amelyben résztvesznek a zsidóság összes rétegei és pártjai. Dr. Kugel ezután Palesztinába költözött.

A „Nova Svoboda” című ukrán lap közli, hogy a kárpát-ukrajnai zsidóság kivándorlása a közeljövőben kezdetét veszi. A zsidó nők szervezete küldöttséget menesztett Amerikába, hogy a bevándorlás lehetőségeiről tárgyaljon.

SZIGORU BUNTESEK A MAGYAR ZSIDÓ TÖRVÉNY MEGSZEGÉSE MIATT. A rendőrbíró 5000 pengő pénzbüntetésre és egyhavi elzárásra ítélte Havas Fülöp butorgyárost, valamint 15 napi elzárásra Mendelsohn Rudolfot, a gyár főkönyvelőjét, mert tavaly szeptemberben, az első zsidótörvényben engedélyezett 20 százalékon felül alkalmaztak egy Somogyi Ede nevezetű magántisztviselőt. Mind a két elítélt fellebbezést adott be.

Csehszlovákia

A MÁHRISCH-OSTRAU-I ZSIDÓELLENES TUNTESEK ÜGYE A BÍRÓSÁG ELŐTT. Jelentettük annakidején, hogy Máhrisch-Osttrauban nagy zsidóellenes tüntetések voltak, amelyeknek során betörték a zsidó üzletek kirakatait és bántalmazták a zsidó járókelőket. A cseh színházba, ahol a „Carmen” című operát adták elő Georg Singer zsidó karmester vezénylete alatt, betörték a Gajda-párti fasiszta-tüntető és kikényszerítették a karmester rítuálitását. Ezen tüntetések epilógusa most zajlott le a bíróság előtt, amely a Gajda-párt számos tagját hatól tíznapig terjedő elzárásra ítélte.

Jugoszlávia

OLGA JUGOSZLAV HERCEGNŐ VÉDELMEBE VETT EGY ZSIDÓ CSALADOT. Az idegenek kiutasítására irányuló jugoszláv hatósági akció során elrendelték a 15 éve Belgrádban megtelepedett Rotbaum-család kiűzetését, amely ezelőtt lengyel állampolgársággal rendelkezett, majd elvesztette azt. A kiutasítási rendelkezés következtében a család a kétségbeesés szélére került. Néhány nappal ezelőtt iskolás gyerekek előadást adtak közölcokra, amelyet végignézett Olga hercegnő is, Pál régensherceg felesége. Az előadás végén eléje lépett a 15 esztendő Jéhosua Rotbaum azzal a kéréssel, hogy a hercegnő hallgassa őt meg. A gyerek elmondotta szülei esetét és kérte a hercegnő védelmét. A hercegnő meghívására a kis Jéhosua megjelent a belügyminisztériumban, ahol Akimovic belügyminiszter személyesen fogadta. Néhány nap mulva az egész Rotbaum család megkapta a jugoszláv állampolgárságot és most már zavartalanul lakhatnak az országban.

Danzig

DANZIGBAN „ARJASITOTTAK” A HARMADIK ZSINAGOGÁT. Mindhárom danzigi zsinagógát arjasították. A főtemplomot a danzigi szenátus „vette meg” 300 ezer guldenért. Az arany és ezüst rítuális tárgyakat, valamint a Geraschinski muzeum eszközeit 20 ezer dollárért Amerikába adták el. A bevételeket a kiutasított zsidók utazási költségeire fogják fordítani. A danzigi zsidó temető tíz év múlva átmege a szenátus birtokába. Pénteken, január 3-án este, ünnepélyes istentiszteletet tartottak a danzigi nagy zsinagógában azokért a zsidókat, akiket a szabad város elhagyására kényszerítettek. Az összes danzigi zsidó intézményeket, beleértve a hitközségeket is, likvidálni fogják.

Lengyelország

ZSIDÓELLENES IZGATÁSOK LENGYELORSZÁGBAN A KIÜTESÉSTIFUSSZAL KAPCSOLATOSAN. Kielce lengyel városból jelentik, hogy a kielcei vajdaság néhány városában kiűtött tífuszjárvánnyal kapcsolatban megdöbbentő zsidóhüvelyek küldöttek. Különböző agitátorok a zsidóságot teszik a járványért felelőssé, annak dacára, hogy a zsidók által lakott helységeket a járvány megkímélte. Ezek az izgatások a legnagyobb feszültséget okozzák a falusi lakosság tömegei között. Kielcében és néhány más helyen a rendőrség levágatta a zsidók szakályaikat; a szakállt tífuszjárvánnyal kapcsolatban megdöbbentő zsidóhüvelyek küldöttek. ughygy az egész iskolaév elvesztésének veszélye fenyegeti őket. A vajdaságban több zsidóellenes tüntetés kezdődött, ezeket azonban a hatóságok elnyomták. Az elklönítés következtében a zsidó lakosság a szó szoros értelmében éhezik. A TOZ nevű zsidó egészségvédelmi szervezet széleskörű intézkedéseket tett, hogy megóvja a zsidó lakosságot a járványtól.

Litvánia

NÉMETORSZÁGBÓL JÖTT ARJA ORVOSOKKAL HELYETTESITIK A MEMELI ZSIDÓ ORVOSOKAT. Miután különböző tarthatatlan vádakkal a rendőrség letartóztatta a zsidó orvosokat és fogvatartásának ideje alatt egyik közülük öngyilkosságot követett el, az összes szabadlábón lévő zsidó orvosok elhagyták Memel területét. A nemzeti szocialista direktorium erre több németországi árja orvost hívott meg a zsidó orvosok helyének elfoglalására.

HIREK

— **Időjárásjelentés.** A bucaresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint mára a következő időjárás várható: kismértékben változó hőmérséklet, csökkenő légnyomás, változó felhőzet, derültebb délen és dényugaton, enyhe északi légáramlás, éjjel fagy és reggel köd, nappal viszonylagosan meleg.

— **Öfélége 1143 ekét ajándékozott arra érdemes gazdáknak.** Bucarestből jelentik: A Fundația Regele Carolnak Öfélége által újjáépített két millió lejes ajándékból a Resița-műveknél 1143 ekét vásároltak, amit a napokban fognak kiosztani arra érdemes mezőgazdák között. Az ekékre rávésik, hogy Öfélége ajándéka.

— **Március 1-re behívják az 1939-es évszámot.** Bucarestből jelentik: Az 528. számú dekrétum rendelkezése szerint március 1-re fegyverbe hívják az 1939-es évszámot.

— **Segítséget kért egy angol hajó.** New-yorkból jelentik: A Larinnaga angol hajót veszély fenyegeti és segítséget kért. A Veen-damy holland és az Auritania amerikai óceánjárók segítségére siettek.

— **Február 15-én Duna-levantei hajóközlekedési értekezlet lesz Budapesten.** Budapestről jelentik: Február 15-én veszi kezdetét Budapesten a közvetlen Duna-levantei hajóközlekedési értekezlet, amelyen az összes érdekeltektől államok képviselőit magukat. Egyes lapjelentésekkel ellentétben, amelyek szerint az egyiptomi kormány a Transilvania motorhajót kibérelné arra, hogy Faruk király nővérét annak esküvőjére Iránba szállítsa, a Román Tengerhajózási Vállalat közli, hogy a nevezett hajó rendes forgalmat bonyolít le Constanta—Alexandria és Haifa között s ilyen utakra nem bérelhető ki, ami egyébként a nemzetközi rendszabályokba is ütközne.

— **1,320.356 lakója van a Magyarországhoz visszacsatolt Felvidéknek.** Budapestről jelentik: A Magyar Statisztikai Szemle a december 15-iki határmódosítás utáni népszámlálás eredményeképpen megállapítja, hogy a visszacsatolt Felvidék lélekszáma 1,320.356. Az 1910-es népszámlálás adataival szemben e terület lélekszáma 180.000 lélekkel növekedett.

— **Borzalmas rablójelenség Piatra Neamțban.** Bucarestből jelentik: Borzalmas rablójelenség történt Piatra Neamțban, a Cozma uca 16 szám alatt lévő házban, ahol mára virradó éjszaka meggyilkolták és kirabolták a Paraschiva-házaspárt. A gyilkos elmenekült ugyan, de kiletelt a nyomozó hatóságok a gyors nyomozás során már meg is állapították. A gyilkos G. Moltian, más néven Ion Córdianu, a marosmegyei Panit községből való csavargó, akinek kézrekerítése érdekében a hatóságok megtették a szükséges intézkedéseket.

Munkakedv, energia ömlik el a szervezetben, ha testét rendszeresen bedörzsöli Diana sósborszesszel.

— **Temesvár új főpolgármesterének programja a törvény és a becsületesség.** Temesvárról jelentik: Tieran Emil dr., Temesvár új főpolgármestere hivatalbalépése után a sajtó képviselőit fogadta és programjáról nyilatkozott. A főpolgármester hangsúlyozta, hogy kinevezése csak ideiglenes jellegű, amíg azonban a város élén marad, a törvényt, a becsületességét, az őszinteséget és a pontosságot tekinti legfőbb programjának. A közhatalmokoknak valóban át kell érezniük, hogy a köz szolgálatában állnak és nem szabad elfelejteniük a régi igazságot: a főpolgármester leszögezte továbbá, hogy a szociális program keretében mindenkit segíteni akar, aki erre valóban rászorul, de ezzel a segítséggel nem akar másokat megrövidíteni. A város tevékenysége nyitott könyv kell legyen és annak ellenőrzését a sajtónak hasznos tervek felvetésével kell végeznie. A bányászati újságról-céhjéről Concitu Iancu elnök és Sárkány Gábor alelnök a sajtó ama reményének adott kifejezést, hogy Tieran dr. főpolgármesteri kinevezése végleges jellegű lesz. Az új főpolgármester egyébként a magánfeleket és a nagyközönséget szombatán és szerdán délelőtt 11—1 óra között fogadja kihallgatáson.

— **Olcsó Babits Mihály.** Gondolat és Irás, 292 lap, most 33 lei. Babits: Verseik (Az istenek hálal) 33 lei. Tamási: Szűzmáriás királyfi, 243 lap 99 lei (fve). Hauff: Mesék (felhőknek) 442 lap, 231 lei, fve 26 lei. Thackery: Titmarsh, 188 lap, 13 lei, stb. Lapegnál, Kolozsvár, amíg az olcsó vásárt. Postán utánvétellel. Kérjen olcsó jegyzéket.

— **RABENU MENDEL HAGER CLUJON.** A megboldogult vízszíni caddik elsőszülött fia, rabenu Mendel Hager felsővisói főrabbi a szombatot Kolozsváron tölti. A város zsidóságának illusztris vendége pénteken este a Poel Cedek-templomban fog imádkozni, míg a szombat reggeli ima kilenc órai kezdettel a Párizs ucai nagytemplomban fog lezajlani. Az istentisztelet keretében délelőtt tíz órakor Glasner Akiba főrabbi, ezt követően pedig Hager főrabbi fog drosét tartani. A „salos szüdbot” lakomat a kiváló vendég tiszteletére az „Ohel Mose” helyiségekben tartják. Péntek este és szombat déli étkezést a Jesiva Chaszam Szófer helyiségében (Str. Gen. Poctas) tartják.

— **Jelentkezni kell Nagybanán az állampolgársági listából törölteknek.** Tudósítónk jelenti: A bányaváros állampolgársági hivatalához is megérkezett a rendelkezés az állampolgársági listából töröltek nyilvántartására. A revizió során a nagybanányi állampolgársági listából 173 zsidót töröltek a listából, akiket más helyiségekben töröltek a listából, de Nagybanán tartózkodnak, valamint azok, akik az 1924-ben történt beírás alkalmából kiharadtak és állampolgárságuk még mindig nincs rendezve, igazoló irattal együtt azonnal jelentkezniük kell Moisanu állampolgársági hivatal főnökénél, aki a további utbagazításokat megadja. Az igazoló iratokat felterjesztik a belügyminisztériumhoz, ahonnan ideiglenes tartózkodási engedélyeket adnak ki. Azok, akik elmulasztják a jelentkezést, a törvény szigorú büntetését vonják magukra.

— **Temesváron január hónapban csak 1211 munkanélkülit tartottak nyilván.** Temesvárról jelentik: A városháza statisztikai hivatalának kimutatása szerint január hónap folyamán mindössze 425 munkanélküli család-főt és 786 családtagot, összesen tehát 1211 munkanélkülit tartottak nyilván. Ezek a város ingyenes ebéd- és faakciójának keretén belül részesültek támogatásban. December 15-től január 31-ig Temesvár városa összesen 18.615 ingyenes ebéd-jegyet osztott ki, fejenként 5.50 lej, összesen 102.382 lej értékben. Ugyancsak ingyen szétosztottak 166 köbméter fát 59.760 lej értékben.

— **Eljegyzés.** Weisz Olga Petenia és Mátyás Hermann Valea Vinului jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

— **Temesváron február 11-ig meghosszabbították a lakók kötelező bejelentését.** Temesvárról jelentik: A rendőrség népepedési hivatalát az új bejelentési törvény életbelépése miatt valószínűleg megrövidítette a közhatalm. A hivatal a hatalmas tömegű bejelentéseket előreláthatóan nem tudja a tizenöt napos határidőn belül beiktatni és ezért a rendőrség ezt a határidőt február 11-ig hosszabbította meg. A bejelentésre váró tömegek zavaró torlódásának elkerülése végett a rendőrség hátsó, Szent János ucai kapuját nyitották meg mindazok számára, akik a bejelentőhivatalban igyekeznek.

— **Gimnazisták is beiratkozhatnak a pilótáiskolába.** Bucarestből jelentik: A közoktatásiügyi miniszter engedélyezte, hogy azokban a városokban, ahol polgári repülőiskola működik, a 18 évet betöltött tanulók szülői engedéllyel beiratkozhatnak a repülőtanfolyamra és résztvehetnek a kiképzésben.

— **Számfónikus hangverseny az Operában.** Tegnap este telt ház előtt tartotta meg az Operában a Dima filharmóniai társaság második számfónikus estjét George Pavel mester vezénylese mellett. A műsor összehozása felettébb érdekes volt, mert azon szerepelt két kolozsvári szerző is: Martian Negrea és Kolar Károly hegedűművész, az Operaház koncertmestere. A műsort Berlioz: Benvenuto Cellini nyitánya vezette be, amely a francia iskola egyik gyöngyszeme. Kolar Károly román capriccioja, amely a szerző művészi szülői tolmácsolásában zenekari kísérettel került bemutatásra egy sokoldalú művész munkája, kiaknázva egyes fülbemászó román motívumok szépségét merész elképzelésben. A darab pikáns hangszereleése nagyon tetszett a közönségnek. Solkmann: Szerenádja tetszetős mű és abban Flor Breviman tanár csellójátéka szépen festette alá a romantikus hajlamu szerző mondanivalóját. Smetana „Moldva” számfónikus költeménye Pavel mester pálcája alól elementáris erővel tört utat a közönség szívéhez. Martian Negrea Enescu pályadíjnyertes műve a Román rap-szódia, fantasztikus vonalvezetésű mű, tipikusan modern hangszereleessel, amelynek a szerzője elhivatott mestere. És végül Dvork: Uj világ számfóniája azon monumentális műnek bizonyult, amellyel a külföldi műsorokban a megérdemelt helyet foglalja el. Az est dirigense George Pavel mester, akire büszkének lehetünk, hogy itt él közöttünk, feladata magaslatán állott. Egy csupa ideg ember állott a pulpitusnál, aki hivatását nem tekintti komor aktusnak, hanem szuggesztív erejével és bő szellemmel megáldva mintegy varázslószerűen mindent kihoz a zenekarból, amit óhaj. Az est publikuma melegen ünnepelte a kiváló dirigent, valamint Kolar Károlyt, Breviant és Martian Negreat. (s. gy.)

— **Al-perceptor garázdálkodott Szatmáron.** Szatmárról jelentik: A hatóságoknak tudomására jutott, hogy egy ismeretlen, kopottas ruhájú fiatalember sorra járta a szatmári polgárokat és mindenkit alperceptorra mutatkozott be. Előbb erőlyesen adóízetést követelt, majd mindenütt egyezséget ajánlott fel. Bizonyos összeg ellenében engedélyre hajlandó és adóízetési haladékokat osztogat. Ezen a címen több hiszékeny embertől 3—400 lejt is felvett. Az egyik áldozat feljelentésére a rendőrség, Mihai Ioan foglalkozás nélküli szélhámos személyében elfogta az al-perceptor.

Az ideges és nyugtalan emberek korszaka...

A ma embere beteg, idegbeállitottsága a gyors tempó, a gyors evés, a gyors futás, a le nem maradás, amely lassanként felőrli az idegeket és a különböző megbetegedéseknek sorozatát teremti meg.

Az emberiségnek vissza kell térni a természethez, ahova őt ősi ösztöne köti, de a mai civilizáció felhasználásával. — Az egész kultúremberiség napról-napra, mindjobban kezdi felismerni, hogy az élő növényekben oly csodálatos bőségben adja meg a természet gyógyható anyagát, hogy soha semmiféle előállított vegyszer pótolni nem tudja és nem is fogja tudni.

Nemrég is egy élő növényben fedezték fel Amerikában azt a világhírű gyógyanyagot, amelyből a GASTRO D. készült, amely azért oly népszerű és nélkülözhetetlen minden családban, mert 10—15 éves krónikus gyomor-, bél-, epe-, vese- és máj-megbetegedések, valamint szédülések, görcsök eseteiben úgy beföldi, mint külföldi klinikákon GASTRO D. használata által kitűnő eredményeket mutattak fel, már rövid kúra után is.

GASTRO D. kapható gyógyszertárakban és drogériákban, vagy postán megrendelhető 135 lej utánvét mellett Császár E. gyógyszertárában, Bucaresti, Calea Victoriei 124.

— **Tanonclányok részére is lesz iskola Nagybanán.** Tudósítónk jelenti: Eddig csak a tanonclányok részére volt iskola a bányavárosban, míg a városháza legutóbbi összeírása alapján megállapították, hogy Nagybanán különböző iparosnál 90 tanonclány van. A tanonclányok szabályzata előírja, hogy szükség esetén, megfelelő létszám mellett, iskolát létesítsenek a tanonclányok részére is, hogy azok is olyan oktatásban részesüljenek, mint a fiúk. A 90 tanonclány elegendő ahhoz, hogy ezeke után létesítsenek egy szekciót a részükre és a városháza úgy döntött, hogy a költségvetésbe belefoglalja ennek alapját is, hogy a jövő tanévben már működjön a fiutanonclány iskola mellett a lány szekció is a jelenlegi igazgató, Cotufiu Ionel vezetésével. A lányok részére az oktatást tanárnők és tanítónők fogják végezni.

— **Szatmáron csak a rendezett állampolgárságu I. O. V. nyugdíjasok kapták meg illetményeiket.** Szatmárról jelentik: Most kezdtek meg a szatmári I. O. V. nyugdíjasok január évnegyedi nyugdíjirandóságának kifizetését. Ezalkalommal azok a nyugdíjasok, akik nem tudták állampolgársági igazolványukat felmutatni, már nem kaptak nyugdíjat. A rendelkezés nemcsak zsidó, hanem főleg magyar hadiözvegyeket is érintett Szatmáron.

— **Gimnazisták is beiratkozhatnak a pilótáiskolába.** Bucarestből jelentik: A közoktatásiügyi miniszter engedélyezte, hogy azokban a városokban, ahol polgári repülőiskola működik, a 18 évet betöltött tanulók szülői engedéllyel beiratkozhatnak a repülőtanfolyamra és résztvehetnek a kiképzésben.

— **Számfónikus hangverseny az Operában.** Tegnap este telt ház előtt tartotta meg az Operában a Dima filharmóniai társaság második számfónikus estjét George Pavel mester vezénylese mellett. A műsor összehozása felettébb érdekes volt, mert azon szerepelt két kolozsvári szerző is: Martian Negrea és Kolar Károly hegedűművész, az Operaház koncertmestere. A műsort Berlioz: Benvenuto Cellini nyitánya vezette be, amely a francia iskola egyik gyöngyszeme. Kolar Károly román capriccioja, amely a szerző művészi szülői tolmácsolásában zenekari kísérettel került bemutatásra egy sokoldalú művész munkája, kiaknázva egyes fülbemászó román motívumok szépségét merész elképzelésben. A darab pikáns hangszereleése nagyon tetszett a közönségnek. Solkmann: Szerenádja tetszetős mű és abban Flor Breviman tanár csellójátéka szépen festette alá a romantikus hajlamu szerző mondanivalóját. Smetana „Moldva” számfónikus költeménye Pavel mester pálcája alól elementáris erővel tört utat a közönség szívéhez. Martian Negrea Enescu pályadíjnyertes műve a Román rap-szódia, fantasztikus vonalvezetésű mű, tipikusan modern hangszereleessel, amelynek a szerzője elhivatott mestere. És végül Dvork: Uj világ számfóniája azon monumentális műnek bizonyult, amellyel a külföldi műsorokban a megérdemelt helyet foglalja el. Az est dirigense George Pavel mester, akire büszkének lehetünk, hogy itt él közöttünk, feladata magaslatán állott. Egy csupa ideg ember állott a pulpitusnál, aki hivatását nem tekintti komor aktusnak, hanem szuggesztív erejével és bő szellemmel megáldva mintegy varázslószerűen mindent kihoz a zenekarból, amit óhaj. Az est publikuma melegen ünnepelte a kiváló dirigent, valamint Kolar Károlyt, Breviant és Martian Negreat. (s. gy.)

TURISZTIKA

A Haggibor siskozostálya kedvező hőviszonyok esetén autós kirándulást rendez Baisoarara f. hó 12-én reggel fél 6 óráig indulással. Turavezető: Schächter Konrad. Jelentkezni a Stadion sportútleiben.

— **Tíz Románia legrégebb kolostorában.** Bucarestből jelentik: Baia megyében a Slatina-kolostorban, amely a legrégebb Romániában, tűz ütött ki. A kár több millió lej. A Mária Terézia által adományozott bibliákat és más műkincseket sikerült kimenteni.

— **Újra megindult a román hajózási Barcelona felé.** Constantából jelentik: Az Alba Iulia és Suceava román hajók, amelyek a spanyol polgárháború kitörése előtt állandó Barcelonára tartottak fenn Valenciával és Barcelonával s azóta elkerülték e két kikötőt, Marseilleből ezentúl ismét Barcelona felé veszik útjukat.

— **Bomba a templom ajtajában cimmel meggrázó hangu cikket a Dohány-ucai menyletről Györi Illés István az Uj Transilvania ma megjelent februári számában, melynek tartalmából kiemelkednek még az alábbi cikkek és közlemények: Franyó Zoltán: Ady a halálos ágyon, Turnovsky Sándor: Gallorich Károly emléke, Borsódy Béla: Az elfeledett Repülj fecsékem, Tabéry Géza: Előljáró beszéd az Örök játék című költészetes kötethez, F. Merone: Az abeédé eredete, A rehabilitált megértés, Románia közgazdasága 1938-ban, A Paradics kisasszony szerzői, Forradalom Paraguayban és még más érdekes közlemények. Az Uj Transilvania példányonyént nem kapható, s előfizetése a lap kiadóhivatalánál (Cluj, Str. Oct. Goga 13.) eszközölhető.**

EGYESÜLETI ÉLET

— **Menora-tea.** A N. O. S. Brith Menora ifjúsági csoportja nagy táncos teadélutánat rendez f. hó 12-én, vasárnap délután 5 órakor a Zs. N. Sz. Olvasókörében, Iuliu Maniu 2. II. em. Vendégeket szívesen lát a rendezőség.

— **A Zs. N. Sz. szemináriuma.** A vezetőség felkéri mindazokat, akik a szemináriumban való részvételre jelentkeztek, vagy jelentkezni óhajtanak, hogy vasárnap, f. hó 12-én déli 12 órakor a Zs. N. Sz. Str. Memorandului 13 szám alatti helyiségében megjelenjenek, megbeszéljék, hogy a szeminárium vezetőivel közösen megállapíthatassák annak helyét és idejét.

— **A szigeti Zs. N. Sz. kulturdiensztje.** Szerda este zajlott le a Zs. N. Sz. helyi csoportjának nagyszabású heti diensztje, amelynek során dr. Weisz Oszkár és Schwartz Slomo tartottak előadásokat.

— **Megalakult Szigeten a „Hábogér” cionista ifjúsági szervezet.** Röviddel ezelőtt megalakult Szigeten a Hábogrim sel Hancor Hacioni cionista ifjúsági szervezet. A csoport vezetésére Káhn Kálmánt kérték fel, míg a vezetőség tagjai: Kaufmann Imre, Hállmann László, Huber Anosi, Landau Suli és Teszler Szászai. A csoport szombat délután rendezte sikerült nyilvános kulturdiensztjét rendezett az Ifjúsági Blokk rendszeres diensztorozata keretében.

— **Megalakult a Zs. N. Sz. nagybanányi helyi csoportja.** Vasárnap tartotta a ZsNSZ nagybanányi helyi csoportja alakuló ülését a hitközség tanácstermében. Sándor Arnold korelnök nyitotta meg a közgyűlést, majd Klein Arnold, a körzeti titkárság kiküldöttje beszélt. Megválasztották a következő vezetőket: Elnökök: Sándor Arnold és Hirsch Jakab, ügyvezető elnök: dr. Rosenberg Simon, titkár és ifjúsági referens: Weisz Márton. Pénztárnok: Lébi Hermann, KK biztos: Mózes Armin, KH biztos: Frankovits Miklós dr., sékelbiztos: Dézsi Ernő, ellenőrök: Muszkál Samu és Müller Jenő. Hivatalból tagjai a Poel Hadati és Baal Mólacha iparos szervezetek mindenkori elnökei. Palesztina-bizottság: Az ifjúsági szervezetek egy-egy képviselője, a Palesztina-bizottság orvosa, a hitközség két képviselője és (hivatalból) a helyi csoport elnöke és az alapok biztosai.

— **Belényesen is ujjalakult a Zs. N. Sz. helyi csoportja.** F. hó 5-én tartotta Belényesen a ZsNSZ helyi csoportja alakuló nagygyűlését. A közgyűlés Guttman Géza elnökletével új vezetőséget választott, melynek élére Schlesinger Dezsőt állította. Az új elnök üdvözlő szavai után Frisch István mondott beszédet. Glük (Oradea) az iparos társadalom nevében szólalt fel. Juszt Moseh, a KKL delegátusának beszéde után Weisz Endre dr. a nagyváradi ZsNSZ ügyvezető elnöke tartott előadást. A felszólalók sorát Giszkalay János, a KH delegátusa zárta be.

„A nemzeti leltár minisztériuma“ megkezdte tevékenységét

Traian Pop professor, a „nemzeti leltár“ miniszterének
érdekes nyilatkozata

Cluj, február 9. Néhány napig Kolozsváron tartózkodott prof. dr. Traian Pop, a nemzeti leltár minisztériumának vezetője. A kolozsvári egyetem jogi karának dékánja a büntetőjog nagytekintélyű professzora egy újonnan kreált minisztérium vezetését vállalta a nemzeti ujászületés frontjának ujászervezett kormányában. Kolozsvári tartózkodását arra használta fel, hogy a jogi kar függőben lévő kérdéseit rendezze, nehogy távollétében a fakultás menetében fennakadás következzen be. Elutazása előtt a *Tribuna* szerkesztője, Liviu Hulea előtt nyilatkozott a küldetéséről, amelynek teljesítése a kormányban reá vár.

A minisztérium, amelyet vezetnek, újítás a mi kormányunk összetételében. E minisztérium létrehozását mindenekelőtt is az a szükségesség határozta meg, hogy nem ismerjük gazdaságunkat és energia-forrásainkat, már pedig nélkülük nem lehetséges megőrzésük, adminisztrálásuk és hatékony értékesítésük. A mi nemzetgazdaságunk ritmusában nem lehet rendet teremteni és a gazdaságot megfelelően irányítani az értékek mennyisége, a termelési energiák és termékek variációja, a kivételes időkre való tartalékok ismerete nélkül. A nemzeti javak leltározása mindenekelőtt is irányítója lesz kiviteli és behozatali politikánknak, de ki fog hatni a javak és energiák pazarlására és a közvagyon megsarcolására is.

Az új minisztérium megszervezése

— Tevékenységemet természetesen a minisztérium megszervezésével kezdem. Közvetlenül ezután megkezdjük az első alapvető munkákat, amelyeket a következőkben vázolhatnám:

1. A minisztériumnak először statikus munkát kell elvégeznie, amely mindannak leltározásából és megismeréséből áll, ami fölött rendelkezünk.

2. Másodsorban dinamikus jelleget fog kapni a minisztérium tevékenysége. Ez a minisztérium fogja irányítani és ösztönözni a legértékesebb nemzeti értékek értékesítését.

3. E két főfeladat elvégzéséből alakul ki azután a felelősség elve az ország gazdasági értékeinek megőrzése és helyes kezelése tekintetében.

A háború után Románia nem vette fel gazdasági értékeinek leltárát. 1929-ben végül is törvényt szavaztak meg, amely elrendelte az állami vagyon leltározását. E törvény eredménytelen maradt, mert alkalmazása nem volt folytatódó és mert a törvényhozók jószándékai megfeneklettek a bürokráciában.

A dolgok jelenlegi stádiumában tudományos kritériumok szerint látunk hozzá a leltár felvételéhez és műveleteinket átvizsgálás végett hozzáértő és felelős bírói fórumok elé terjesztjük. Annál is inkább, miután a legtöbb esetben igazolni kell a tulajdonjog címet, rendezni kell egyszerűt különböző intézmények, másrészt hatóságok és magánosok közötti vitás kérdéseket. Minden primária mellett leltárjegyzéket létesítünk minden állami, vagy községi vállalat ugyancsak tartozik leltárt készíteni. Külön fontos fejezetet fog képezni a nemzetvédelmet szolgáló javak és energia-források leltározása.

A munkát nem személyes kritériumok szerint akarjuk elvégezni. Igyekeznünk tudományos objektivitással megismerni a legrövidebb időn belül a nemzeti javak más országokban való megszervezését és magunkévá tesszük a legjobb és legegyszerűbb rendszert.

„Független tárcát fog képezni a nemzeti leltár minisztériuma“

— A nemzeti leltár minisztériuma független tárcát fog képezni, éppen Károly

A csodátevő ember. Irta Wells, most olcsó áron: Lei 66 kötve, Hölfigel: Szent Ilona, 256 lap, (volt 158) kötve most 33 lei, fve 16 lei. Detre: Két világ, 99 lei helyett fve 16 lei. Odeschalchi: XI. Ince pápa élete, 277 lap (volt 165) 66 lei. Dickens: Urunk élete (108 lei) vászonkötés 33 lei, stb. stb. Lepagenál Kolozsvár, amíg el nem fogy. Postán utánvétellel. Kérje az olcsó vásár jegyzékét Lepagetől.

király Őfelsége sugalmazására, miután a minisztérium hivatása annyira széleskörű, hogy egyszerű igazgatóság nem fogja elvégezhetni. A minisztérium megszervezése progresszív megy végbe, a munkálatok előrehaladásának mértékében. Kezdetben az érdekelt minisztériumok tisztviselőivel fogunk dolgozni, később majd újakat is nevezünk ki, szakszerű szelekció alapján és a szükségességek mértékében. Azért készítettük el ezt a munkatervet, mert nem akarunk a nemzeti leltár minisztériumában bürokratizmust létesíteni. A nemzeti leltár szolgálatot összpontosítani fogjuk az állami javakat illetően és decentralizáljuk a közigazgatási egységek javaira vonatkozóan. Az eszmény, amely szemünk előtt lebeg, a közvagyon Magna Chartájának létesítése, amely hűen visszaadja a nemzeti gazdaságok helyzetét és jövőbeni lehetőségeinket.

— Ez a minisztérium nem véletlenül született meg. Egy szívós királyi gondolat vezetett e minisztériumnak a kormány összetételébe való beiktatásához, egy gondolat, amelyet Károly király Őfelségének több tanácsosa hallhatott az uralkodótól. Őfelsége több ízben is kijelentette, hogy „ez a kérdés a szívemen fekszik“.

— Ez a gondolat napirenden volt a Goga-kormány ideje alatt is. A gondolat megmaradt Őfelsége bölcsességében s ha most ennek az új minisztérium utján való megvalósítását óhajtja, úgy ez azt jelenti, hogy a nemzeti leltár kérdése fontos fejezetét képezi a nemzeti ujászületésnek, amelyben az egész román közösség együtt működik. A minisztérium eképpen par excellence, szakminisztérium lesz. Nem szavazatokot fogunk leltározni, amelyek annyira változók, hanem állandó valóságokat, a román nemzet évszázados javait. Módszeres munkával haladunk eképpen előre állami szervezetünk és tevékenységünk teljes egyensúlya felé. A politikai és nemzeti harmónia és szolidaritás után helyreállítjuk eképpen az energia-források és nemzeti javak egyensúlyát is.

ELJÖTT A PILLANAT, HOGY MILLIOMOS LEGYEN

Az egész ország izgalommal várja az ÁLLAMI SORSJÁTÉK IV. osztályának február 15-iki húzását.

EGYETLEN NAPON
279.608.000 leit

osztanak szét, akkora összeget, amely bárki legmerészebb álmát is meghaladja.

NE FELEJTSE EL
SORSJEGYÉT
MEGÚJITANI!

Gazdasági egyezmény jött létre Szovjet-Oroszország és Olaszország között

A Szovjet újra bekapcsolódik az európai politikába?

RÓMA, február 9. Ciano gróf külügyminiszter és Boris Stein római szovjetországi nagykövetség gazdasági meg egyezményt írtak alá Olaszország és Szovjet-Oroszország között. Ez a meg egyezmény csak egyik jele az egy idő óta feltűnő folyamatnak, mely az európai külpolitikában sokáig kirekesztett Moszkvának újra teret nyújt a földérsz külpolitikájának kialakításában.

Bonnet francia külügyminiszter nemrég jelentette ki, hogy a Franciaország és Szovjet-Oroszország közötti szerződést továbbra is érvényben állónak tekint.

Londonból szintén azt jelentik, hogy Halifax lord fogadta a szovjet hatalom nagykövét és hogy a moszkvai angol nagykövetség tárgyal Litvinov külügyi népbiztossal. Németország és Szovjet-Oroszország között gazdasági tárgyalásokról már régebben szó van.

Exportvágóhid és huskonzervgyár épül Szatmáron a város részvételével

Az elköltözött Unio vagongyár ipartelepén létesül az új üzem

Szatmáre, február 9. (Az Uj Kelet tud.) Szatmár közigazgatási élete szempontjából nagyfontosságú tárgyalások indultak meg egy hatalmas exportvágóhid, huskonzervgyár és rokonüzemeinek felállítására vonatkozólag. A nagyszabású üzem az Unio vagongyár elköltözése által üresen maradt ipartelepén rendezné be a város és egy szatmári pénzcsoport.

Dr. Dobosi Andrei, Szatmár megye volt prefektusa és egyidőben szenátora, a közelmúltban személyes tárgyalásokat folytatott Bucurestiben Stan Vidriginnel, az Astra vagongyár vezérigazgatójával, a szatmári Unio gyártelep átvételére vonatkozólag. Dobosi Andrei dr. egy szatmári pénzcsoport nevében beszélt és jelentős

eredményt ért el. Stan Vidrigin ugyanis kijelentette, hogy az Astra vagongyár részvénytársaság rendkívül olcsón és páratlanul kedvező fizetési feltételek mellett hajlandó az Unio-telepet — amely tulajdonosa — a városnak eladni,

hogy ezáltal kárpótolja Szatmárt a vagongyár elköltözése folytán szenvedett anyagi hátrányiért.

Dr. Dobosi Andrei most részletes beadványban a várossal is közli megbeszéléseinek eredményét s felajánlja, hogy abban az esetben, ha a város az Unio-telepén exportvágóhidat állít fel, egy szatmári pénzcsoport hajlandó ugyanott huskonzervgyárat, zsirólvasztó és egyéb hasonló üzem létesíteni.

Moris Victor polgármester, a beadvány birtokában, összehívta a város gazdasági bizottságát és megkezdte a nagyszabású, életrevaló tervnek komoly formában való megvitatását.

Ha a terv valóra válik, ami előrelátható, úgy a kihalt Unio-telep helyén, ahol valaha 2000 munkás dolgozott, ismét megindul az élet.

Kétszázmillió kártérítési pert nyert az állammal szemben két beszarábiai földbirtokos

Bucuresti, február 9. A legfőbb semmitő szék ma tárgyalta a földművelésügyi minisztérium felfolyomódását Patalia Roman és Sergiu Tolsztoj beszarábiai nagybirtokok perében, akik hat hotinmegyei erdejük kisajátítása fejében közel kétszázmillió lejes kártérítést követeltek az államtól. A hotini törvényszék helyet adott a két nagybirtokos keresetének és az ítéletet a csernovici tábla is megerősítette. Az állam, illetőleg a földművelésügyi minisztérium felfolyomódással támada meg a döntést, hivatkozva arra, hogy a kisajátítási bizottság hatmillió lejben állapította meg a kisajátítási kártérítést és ezt az összeget a volt tulajdonosok fel is vették.

Az állam és a két nagybirtokos ügyvédek beszédei után a semmitőszék a tárgyalás folytatását február 15-re halasztotta.

Február 15-ikén folytatják a Cagero-per tárgyalását

Bucuresti, február 9. A bucuresti ítélőtábla tegnap folytatta az „importörök“ perének tárgyalását. Grosz Jenő és a Cagero-társaság védelmében Vasilescu Valjean és Eger ügyvédek beszéltek. A tárgyalás folytatását február 15-re halasztották.

TIKA

lya kedvező hó
randulást rendez
reggel fél 6 órák
Schächter Konrád
üzletben.

bb kolostorában
megyében a Sla
legrégibb Romá
r több millió lej
mányozott bibliá
ikerült kimenteni
an hajójárat Bar
jelentik: Az Alba
hajók, amelyek a
reése előtt állandó
n Valenciával és
ülték e két kikö
ismét Barcelona

zajában címmel is
Dohány-uccai me
n az Uj Transil
számában, mely
ek még az alábbi
Franyó Zoltán:
rnovsky Sándor:
Borsódy Béla: Az
Tabéry Géza:
ék című költémé
Az abecédé ere
és, Románia köz
radies kisasszony
aguayban és még
Az Uj Transilva
ható, s előfizeté
(Cluj, Str. Oct.

TÉLET

S, Brith Menora
ncos teadélután
ap délután 5 óra
ben, Iuliu Maniu
sen lát a rendező

uma. A vezetőség
a szemináriumon
k, vagy jelentkez
p, f. hó. 12-én déli
Memorandumai 13
megjelenni szives
um vezetőivel kö
ak helyét és ide

iturdienstje. Szer
Sz. helyicsoport
ienstje, amelynek
Schwartz Slomo

a „Hábogér“ cí
ddel ezelőtt meg
grim sel Hanoar
rvezet. A csoport
kérték fel, míg a
Inre, Hállmann
Suli és Teszler
kútán rendkívül
utánt rendezett
es dienstszozata

Sz. nagybányá
tartotta a ZsNSZ
alakuló ülését a
Sándor Arnold
közgyűlést, majd
árság kiküldöttje
közvetkező vezető
ld és Hirsch Ja
rosenberg Simon,
s: Weisz Márton.

KK biztos: Mó
kovits Miklós dr.
enörök: Muszkál
vatalból tagjai a
na iparos szer
Palesztina-bizott
ek egy-egy kép
ág orvosa, a hit
(hivatalból) a
apok biztosai.

uit a Zs. N. Sz.
tartotta Balénye
alakuló nagy
ttmann Géza el
álasztott, mely
t állította. Az új
án Frisch István
radea) az iparos
fel. Juszt Moseh.
zéde után Weisz
VSZ ügyvezető el
felszólalók sorá
gátusa zárta be.

SZÍNHÁZ · FILM · MŰVÉSZET

Paradies kisasszony

Salamon László és Kornis Ottó 3 felvonásos drámájának bemutatója a Davila-színházban

Bemutató elé mindig érthető érdeklődéssel és kíváncsi várakozással tekint a színházjáró közönség. Annál érthetőbb, hogy a szokott érdeklődés és várakozás felfokozott volt aziránt a darab iránt, amelyet az erdélyi Hellikon drámaíróbizottsága már előbb kitüntett.

Pályadíjnyertes, erdélyi színdarab bemutatója: nem mindennapi irodalmi és művészeti esemény. Nem csoda tehát, ha a színházat zsúfolásig megtöltötte tegnap este a város és a messze környék színe-java, úgy érezve, hogy kiváló szellemi érték felavatásának és világhírnévadásának tanuja lenni különösen kedves öröm s szívesen teljesítendő kötelesség.

Szegezzük le mingyárt az elején — mielőtt a tagadhatatlanul áttört siker motívumainak taglalásába fogunk — a szerzők, szereplők és a közönség számára egy örven-detes tény, hogy a bemutatkozó fűzött várakozás semmi vonatkozásban sem maradt kielégítetlenül, sőt a legszigorúbb tárgyilagosságnak is meg kell állapítania, hogy felülmulta azt.

Ami jó: jó; ami szép: szép; ami érték: érték. Már pedig a „Paradies kisasszony” kiválóan jó darab, tele van nyelvi, irodalmi szépségekkel, kifogástalan a felépítése, tehát határozott színpadi és művészeti érték.

Maga a cselekmény is lekötő és figyelmet ébrentartó. Szinte elfeledjük, hogy ideje a XVIII. század vége, annyira maian hat a korhű jelmezek látára is. Mert amit ki akar és ki is tud fejezni: a drámai mag időtlen s helytől nem korlátozott létének ki-kicsillantásával, az kortalan, azaz minden korra illő: az eszme, a fejlődés megszületésének, megindulásának legnagyobb és legengesztelhetlenebb gátja mindig éppen a saját kora. A régihez, a megszokotthoz való ragaszkodás szülőkortörő elméi mind összefognak, hogy kétségbeesett ellenbábká válva visszacsorítsák méhébe a messzire kora elé futott lángész, vagy szerencsés felfedező által megszületésre segített eszme-magzatot, hát még, ha az a magzat — úgy sejtjük, vagy meg is vannak győződve róla — tekintélytűl alkonyát, tévedéseik napfényre kerülését, tűzön-vízen megtartani igyekezett anyagi előnyek, önzésük csődjét hozza magával.

Ebből a drámai magból csirázott ki Mesmer doktor tragikumára s nőtt színpadi alkotássá Salamon László és Kornis Ottó műve, amely Mesmer és vakságából kigyógyított betegének, Paradies kisasszonynak szerelmét tárgyalja.

Hangulat, iz, mozgalmasság van a legkisebb jelenetben is s a darabnak nincs egyetlen „henye” személye sem, akire a cselekmény előbbrevitele, vagy a helyzetek jellemző festése érdekében ne volna szükség.

Általában a darab egyik legfőbb erje, hogy személyei egytől-egyik énekek. Finom művészettel megrajzolt, eleven alakok, hus és véremberek, akiket nem torzít hihetetlen figurákká a szatira csipős fűrdője sem, amelybe egyiküket-másikat hangsúlyosabb jellemzés céljával, s mindig izléssel mártogatták a szerzők. A humor csillogó, derülést ébresztő aranyporát keverték szerencsés kézzel a fűrdővízbe.

Ritka fegyelmezett mű a Paradies kisasszony. Meglepően fegyelmezett a felépítése. Semmi semmi fölösleges, semmi kilengés a sokszor csábító olcsóbb hangulatok felé, a karzat felé. Ahol két mondat elérte célját, nem jön utána a harmadik hatásadás fölöslegül. Csak a meggyőződések írók sajátja ez. Vallott és betartott irodalmi elv, amelyhez hiúnek maradni nem könnyű dolog s nem kis önmegtartózkodás kell. Viszont ez a fegyelmesség adja az irodalmi mű nemes veretét, márkáját.

Ez adja a Salamon-Kornis darabnak is, amellyel a kristálytisza irodalmi magyar nyelv mellett, amely hibátlan zenével, művészi fordulatokkal mosolyog, sir, andalít és megráz benne a célzott hatások szerint. Hány, igazán jó darabnál szívesen néll fel vaskos nyelv szépséghiméit kiabáló hálására? A Paradies kisasszony-ban a tökéletes nyelvenet egyetlen hamis hang sem zavarja meg.

Társzerzőknél nem lehet kutatni, mi a darabban egyiknek és másiknak érdeme: a társak egy személyé válnak a közös műben. A kiváló költő, Salamon Lászlónak bizonyára meg volt az olya, hogy meglássa Kornis Ottóban a méltó és tehetséges munkatársat s

megossza vele a kétségtelen nagy sikert és dicsőséget. A vasbetonszerkezet megalkotója éppen olyan fontos az emelt műnél, mint aki közéalmodja és közéművészkedi a köcsipkés épületesodát, hogy a kettőből egy palota legyen.

A színház is mindent megtejt, hogy a kiváló darabnak méltó keretet adjon s minden vonatkozásban kitűnő előadást nyújtson.

A korhű díszletek és jelmezek nagy mértékben szolgálták a teljes elképzelést s járultak hozzá a darab hangulatának megteremtéséhez. Mint láthatóan karnagy vezénylő keze érzett meg a káttűnő egyéni és összejátékon Gróf László rendezői munkája.

De Gróf László Mesmer doktor szerepében is olyan feledhetetlen alakítást nyújtott, amelyre sokáig fog visszaemlékezni a kolozsvári közönség. Sok ideg orvos megirigyelhetné, ahogy az önmaga idegeit igaza tudatában mély bölcsességgel és fegyelmekkel fekezi meg az ellene indított méltatlan és esztelen hajszában. Valóban szuggesztív erejű volt, akinek csak a korlátoltság és rosszakarat állhat ellent. Ő volt a darab tengelye és egyensúlya s e nehéz feladatot pillanatnyi ki-zökkenés nélkül, igazi művészi öntudattal állta végig a darab főhőseként.

Méltó játéktársa volt Gróf Lászlónak a színmű másik főszereplője, Fényes Alice, aki Paradies Teréz árnyszertien finom alak-ját személyesítette meg. Csodálatosan nagy tehetség ez a fiatal színésznő. Született és Isten-áldotta művész. Csak így lehet, hogy rendkívül sokszínű és gazdag fokozatu szerepét olyan tökéletesen játszotta el a lehelletnyi árnyalatoktól a legdrámaibb kitérés-ig, mely utóbbiakra, az álomszerű jellem érzékeltetésére véget, nemes önfékezéssel mindig fel kellett tennie a művészi hang-fogót, nehogy túljárja a szerepet a természetesség és hihetőség rovására. Igazán az erdélyi Bajor Gizi ő, aminél nagyobb dicséretet aligha mondhatnánk róla.

Barth professzor fölünyes-korlátolt alakja-

ban Mészáros Béla kipróbált rutinja mutatta be az elmaradottság és konokság szomorúan neveltséges közelmélet a haladás szelleme ellen. Igazi tudálos, begyepesedett udvari orvos volt, akit nem győz meg még a saját tapasztalata sem, csak önzése és önféjűsége vezet a Mesmer ellen folytatott harcban.

Barth elmaradhatatlan kartársát, Störköt Csóka József adta elragadó humorral. Zajos nyiltszini tapsot aratott sok beszédes száma is. Kiváló volt, mint mindig mindenben ez a legelsőrangúbb és sokoldalú színész. Egyéb-ként a két professzor képviseli a darabban a ragyogó humort, amely a komoly mély-ségeket járó tárgyat itt is, ott is jólesően be-aranyozza.

A fiatal, rokonszenves Krabbe doktor rövid szerepében Bodó Gyöngy öntött életet, jellemző, kifejező játékkal. Paradies udvari titkár kapcsi figurája keresve sem kaphatott volna jobb megszemélyesítőt Tóth Elek-nél. Hiánytalanul kaptuk tőle az önző, szalma-báb udvaronc külső és belső ábrázolását. Éppúgy Beness Ilonától a férje semmiházi jellemét, jobban mondva: jellemtelenségét hiúságos holdként visszatükröző Paradies-nét. Igazi lélekfűrészek voltak.

Mesmernek féltékeny, zsarnok, bosszualió nőszemélyének xantippei alakját Erényi Böske domborította ki nagyszerűen. Olyan élethűen tőrhetetlen feleség volt, hogy az volt az érzésünk, hogy már csupán a tőle való megszabadulásért is érdemes a szám-tüzést vállalni.

A nyegle, pipercök, szoknyavadász Posch hadnagyot Kovács György adta. Furcsa di-csérét, de tökéletesen nyegle volt a szerepe szerint, amelyből maradéktalanul hozta ki a maximumát. A közönség hálásan homorálta kitűnő játékát.

A Lizát és völgenyét, Johannt alakító Paál Magda és Nagy István rokonszenves és kitűnően megjárt szereplőkben igaz művészetet nyújtottak.

De az öreg Hullman színészt megszemélye-sítő Deesy Jenő, a Fritschke bérkocsist adó Dancsó György, a két női mellékszereplő: Czoppán Flóri mint Thalerné és Faluvégi Gizella mint Krull kisasszony, valamint az előjáték szereplői: Mária Éva, Perényi János, Réthely Ödön és Lantos Béla is pompás, színes, kifejező játékkal működtek közre a darab jellemző hangulatának és környezeté-nek megteremtésében.

Szerzőknek, rendezőknek, szereplőknek egyaránt emlékeztetesen nagy sikert hozott a tegnapi színházi este, a közönségnek pedig hiánytalanul élvezetes művészi élményt, amit gyakorta felhangzó lelkes, nyiltszini tapsok-kal hálált meg.

Tapsony Endre

Szombaton negyedhatkor Francia szobalány

Színházunk együttese szombaton csak egyetlen előadást tart. A Francia szobalány kerül színpadra, az estendő legnagyobb vigjátéksikere. Az előadást pontosan negyedhatkor kezdik, mert előtte és utána is a Teatrul Muncá si Voie Bună tart előadást. A Francia szobalány előadására a jegyeket rendes helyárokon már árusítja az elővételi pénztár.

A csikós

A népszínmű felújítások ciklusában pén-tek este kerül sor Szigligeti Ede grándió-zus színművére: A csikósra. Ez a nagyszerű alkotás túlte korát és ma is eleven, aktuális, drámai erővel duzzadó színdarabnak bizonyul.

Szabados Árpád gondos átdolgozása tel-jesen aktuálizálja A csikós örök értékeit. Nincs az a színházjáró ember, akinek a számára nem jelentene tiszta és igaz győ-nőriütséget ez a darab, amelynek meséje a

szencziós bűnügyi drámákat is megsze-gyentítő izgalmaságban és érdekességben. Hamisítatlan figurái, és magyar nyelvű, érdekes atmoszférája s nem utolsó sorban Szerdahelyi József elbűvölő magyar nép-zeneje A csikóst a legélvezetesebb színpadi alkotássá emelik.

Együttesünk ragyogó szereposztásban, pénteken, vasárnap és hétfőn este adja elő A csikóst.

Az új Hunyady-darab Kolozsáron

A pesti sajtó egyhangú megállapítása sze-rint Hunyady Sándor legújabb darabja, a Havasi napsütés, felülmul minden eddigi Hunyady darabot. A premier óta minden este kiteszik a táblát a Vigszínház pénztára

főle: minden jegy elkelt.

Hunyady Sándor nyomban a vigszínházi premier után elküldte darabját a mi színhá-zunknak s így a Havasi napsütés már a jövő hét közepén Kolozsváron is színpadra kerülhet.

HETI MUSOR:

Péntek fél 9: A csikós. (Szigligeti Ede örök-becsül népszínműve Szerdahelyi József eredeti énekeivel és zenéjével, korhű táncokkal. Modern színpad alkalmazta: Szabados Árpád. Rendező: Gróf László. Vezényel: Stefanidesz József. Főszereplők: Tóth Elek, Krémer Mancsi, Jené, Tompa, Mészáros, Csóka, Beness, Czop-pán, Réthely, Lantos, Miklóssy, Paál Magda, Deesy, stb. Premierbérlet 24. A bérlok jegyét kívánatra csütörtök délig becséréli a pénztár.)

Szombat d. u. fél 3 és este fél 9: A „Teatrul Muncá si Voie Bună” előadásai. d. u. ¼6: Francia szobalány. (Rendes helyárokkal.) Vasárnap d. u. 3: Ide gyere rózsám. (Olcsó helyárokkal.)

d. u. 6: Hazajáró lélek. (Nyolcadszor.) este 9: A csikós. (Bérletszűnetben.) Hétfő fél 9: A csikós. (Rendes bérlet 24. sz. Irodalmi bérlet 17.) Kedd fél 9: Paradies kisasszony. (Harmad-szor.)

A SELECT MOZGO MUSORA:

Tamás urfi kalandjai. Mark Twain világ-hírű író regényének nagyszerűen sike-riült színes filmváltozata.

A CAPITOL MOZGO MUSORA:

Premier! Hőféherke és a 7 törpe. Walt Disney csodálatos szép filmje. Kedvez-ményes jegyek nem érvényesek! Számo-zott helyek az 5, 7 és 9 óras előadások. Gyermeknek is csak jeggyel nézhetik meg ezt a páratlan filmet.

A ROYAL MOZGO MUSORA:

Egy világhírdő film, amelynek lenyűgöző bájossága felülmul minden eddigi meg-jelenést. Luise Rainer, az Édes anyafőld művésznője legnagyobb filmje, a Játék-feleség. (Frou-frou). Előtte két világ-híradó: Metro és Fox. Számozott helyek. Telefon 37-05.

AZ URANIA MOZGO MUSORA:

Önagysága inasa. Szellemes szalonvígjáték. Bus Fekete László „János” című szin-darabja nyomán, főszerepekben: Anna-bella és William Powell.

AZ EDISON MOZGO MUSORA:

Öt film egy olcsó helyárért: I. Az angyal. Marlene Dietrich legújabb és a legjobb világfilmje. II. A haláléressz. Döbbe-netes bűnügyi kalandfilm. III. Augios-kop. Új kópia, plasztikus filmsoda. IV-V. Híradó és Micky Maus.

Jön: A rabszolgakereskedők karmaitan. Garry Cooperrel.

RIO MOZGO MUSORA:

(Volt Munkás mozgó)

3, 6 és 9 órakor! Két sláger! I. A zendő fogoly. Az évad szenzációja. Fősz.: Roland Colman, Madeleine Carroll és Douglas Fairbanks jr II. A vadon kiál-tása. Izgalmas dzsungel dráma. Fősz.: Noach Berry.

Szombaton, február 11-én bál miatt nincs előadás.

A vasárnap előadásokon visszamaradni nem lehet.

RÁDIÓ MŰSOR

Péntek, február 10.

Bucuresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vízállásjelentés. 13.10: Déli hangverseny. Közben: Sporthírek. 13.40: Hangmezek. 14.15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Hangmezek. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 20.35: Közvetítés az Opera-házból. A szünetekben hírek. Majd: Hírek: külföldre német és francia nyelven. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.45: Torna, utána hangleme-zek. 11: Hírek. 13.05: Katonazene. 14.30: Cigányzene. 18.10: Táncclemezek. 18.45: Sport 19.50: Cigányzene. 21.20: Az Operaház elő-adásának közvetítése: „Tristan és Izolda”. 22.20: Hírek. 24: Jazz. 1.05: Hírek.

Mit hallgassunk a külföldi műsorból?

Brno. 20.30: Donizetti: Don Pasquale című operája. Prága. 21: Balettzenék.

APRÓ HIRDETÉSEK

Erotszégített, jómegjelenésű, négy nyelven beszélő országosan bevezetett utazó meg-felelő képviselőt vagy utazói állást keres. Választ „Elsőrendű eladó” jellegre a kiadóba kér.

100.000 lej garanciával raktárnoki, utazói, vagy más bizalmi állást vállalna jómegjelenésű fiatalember. Ajánlatokat „Agilis” jel-igére a kiadóba kér.

A szigeti Wizo átképzési tanfolyamokat létesít, ugymint: fodrászat, kozmetika, cuk-rászat, főzés, varrás, gazdaszat. Jelentkezni: Taubnénál, Piața Unirii 21.

Katonamentes elsőrendű izr. mészáros-tőke-segéd, szálamigyártásban önállóan dol-gozó, azonnali belépésre kerestetik. Gerscb mészáros Brasov, Castelului 46.

Zsidó egyetemi hallgató korrepetálást vál-lal elsőrangú módszerrel mérsékelt díjazás-ért, esetleg teljes ellátásért. Cim: Tamas. Calea Traian 11.

Autorizált könyvelő, 50.000 lei készpénzzel-megfelelő állást keres. Cim a kiadóban. Londonba utazom hosszabb tartózkodásra-mindenféle megbízásokat felelősséggel vállal-ok. Megkereséseket „Mérnök” jellegre a ki-adóba kérek.

Villanegyedben 3 szoba, honyha, fürdő-szoba, két előszoba, nagy kert külön telken-május 1-re kiadó. Egy szoba, előszoba, für-dőhasználattal különválasztható. Cim a ki-adóban.

Január

Bucuresti, tanács most januárban mi tom bonyolód van az előző nak. A fixka

A bruttó

Bucuresti, rendezet ad gyári leraka adójának ké galmi adó a amelyet a g eladása alk

Mi ille

Bucuresti, rendezet lyozta a pé ellenőrző k jóváhagyásá pénzügyszag ságokat hag

1. A forg bírságoknál a) ha a szzege 50.000 b) ha elt összege nem 2. Az h hátságok ese a) Ha az tes összege b) ha ille ság összege Az örökös pénzügymir

NE P

Ugy gyáztam r wlyáztam két nap hi Sulem se o és Maile tette, nem fel Malkel nézte elké ván, kevés — Nem kását fájlja Az eszo — Ha te hogy nem a kis tider kis Challen — Az e — Gond szörgött? Malkle a gyerekel — Jitele pelenkát, e tedt. Es főzőn kör gyen a viz magam. Az éjsza egész ház után felkel nyözörgött holdfényel

KÖZGAZDASÁG

Januárban kis forgalom bonyolódott le a bucarestii tőzsdén

Bucuresti, február 9. A bucaresti tőzsdetársaság most közzétett statisztikája szerint januárban mindössze 435.7 millió lejes forgalom bonyolódott le, amely összeg jóval alatta van az előző hónapok bármelyik forgalmának. A fixkamatozású papírok piacán 469.4

millió lej névértékű papírt adtak el 283 millió 575.069 lej értékben. A részvénypiacon 215.511 darab részvény cserélt gazdát 152.111.811 lej értékben. A részvénypiacon a petróleum- és bányaiipari részvényekben bonyolódott le a legnagyobb forgalom.

A gyári lerakatoknak szállított áruk bruttó összege után számítandó a forgalmi adó

Bucuresti, február 9. A pénzügyminiszter rendeletet adott ki, amelyben szabályozta a gyári lerakatoknak szállított áruk forgalmi adójának kérdését. A rendelet szerint a forgalmi adó ama bruttó összeg után fizetendő, amelyet a gyári lerakat ér el az áru detail eladása alkalmával. A speciális forgalmi adó-

regiszterek pontos vezetésével kapcsolatban a pénzügyminiszter maximum 3 napos restanciát hajlandó megadni. Kivételes esetekben ennél nagyobb restanciákat is megengednek, azonban ezeket esetről-esetre bírálják el.

Milyen bírságok jóváhagyására illetékesek a pénzügyigazgatók

Bucuresti, február 9. A pénzügyminiszter rendeletet adott ki, amelyben ismét szabályozta a pénzügyigazgatók hatáskörét az ellenőrző közegek által kiszabott bírságok jóváhagyását illetően. A rendelet szerint a pénzügyigazgatók a következő összegű bírságokat hagyhatják jogerősen jóvá:

1. A forgalmi adótörvénnyel kapcsolatos bírságoknál:
  - a) ha a kirótt bírság és eltitkolt adó összege 50.000 lej nem halad meg;
  - b) ha eltitkolt adó nincs és csak a bírság összege nem haladja meg a 20.000 lejt.
2. Az illetéktörvény ellen elkövetett kihágások esetén:
  - a) Ha az eltitkolt illeték és bírság együttes összege 50.000 lej nem halad meg;
  - b) ha illetéktitkolás nincs és csak a bírság összege 20.000 lej nem halad meg.

Az örökösödési illetékekkel kapcsolatban a pénzügyminiszter fenntartja 483.818—1939.

számu rendeletében előírt eljárást és hatáskört.

3. Automobil adónál:

Ha a bírságösszeg, vagy az eltitkolt adó és bírság együttes összege 100.000 lej nem halad meg.
4. Látványossági adónál:

Ha a bírságösszeg 50.000 lej nem halad meg.

A fenti összegeket meghaladó bírságok jóváhagyására a pénzügyminiszter illetékes. A rendelet február 10-én lépett életbe.

A Balkán-államok hajózási szakértőinek konferenciája április elején lesz Bucarestben. A Balkán-államok legutóbbi gazdasági konferenciáján különböző speciális bizottságokat küldtek ki a különböző kérdések tanulmányozására. A hajózási kérdésekkel kapcsolatban a szakértők konferenciáját április elején tartják meg Bucarestben.

AZ UJ KELET

palesztinai utazási és információs osztlálya megkezdte működését

A Palesztináról elterjedt ellentmondó hírek, a vizsaterők és rosszhiszeműek hirtelenségi szükségessé teszik, hogy az erdélyi zsidóságnak Palesztinával való kapcsolatai kimélyüljenek és állandó jellegűek maradjanak. Az Uj Kelet jó szolgálatot kíván tenni olvasóinak, amikor egyébként is állandósított és kifüggesztett palesztinai hírszolgálat mellett az olvasó személyes érdekeit is szolgáló információs szolgálatot létesít. E célból az Uj Kelet kiadóhivatala megállapodott a „HAMADRICH” információs irodával (Tel-Aviv), mely dr. Kochavi (dr. S. Stern, a Zsidó Párt volt főtitkára) vezetése mellett mintaszerű információs és tájékoztatói tevékenységet végez.

A „Hamadrich” irodába az Uj Kelet részéről palesztinai szerkesztőnk, Barzilay Istvánt delegáltuk, aki közel másfél évtizedes erdélyi zsidó újságírói tevékenysége idején megismerte az erdélyi zsidóság életét, szándékait és a dolgok iránti beállítottságát és anyanyelvükön válaszol az érdeklődő erdélyiek leveleire.

Az Uj Kelet palesztinai információs és utazási osztlálya a Hamadrich irodával való megállapodása révén az érdeklődő rendelkezésére bocsátja elsőrendű összeköttetését az élet minden ágában. Kereskedelmi kamarák, statisztikai hivatalok, hitelintézetek és bankok, biztosítótársaságok, utazási és szállítási irodák, felsőbbfokú iskolák és mindennemű tanintézetek, szanatóriumok, ipari és kereskedelmi szervezetek stb. útján elnyerhető összes felvilágosításokat, pénz befektetésekre és vásárlásokra vonatkozó felvilágosításokat bocsát az érdeklődő rendelkezésére.

Vállaljuk továbbá Tel-Avivban, Hajfán és Jeruzsálemben ingatlanok kezelését, valamint az ország minden pontján ültetvények adminisztrálását.

Az információra vonatkozó kéréseket kiadóhivatalunk továbbítja a Hamadrich irodához. Egy egyszerű információ illetéke 100 (száz) lej, amelyet kérjük a kiadóhivatalnak a levéllel egyidőben beiktatni.

Románia élőállateportja január hónapban. A hivatalos statisztikák szerint januárban Németországba és Csehszlovákiába a következő élőállateport bonyolódott le: Körtésen keresztül: 310 ökör, 179 ló, 8083 sertés és 2810 darab előszárnyas. Más vámhivatalokon keresztül Németországba és Csehszlovákiába a következő mennyiségeket exportálták: 116 ökör, 32 ló, 8449 sertés és 31.280 darab szárnyas. Constantinán keresztül Palesztinába, Egyiptomba, Törökországba, Görögországba és Máltába a következő mennyiségeket exportálták: 6825 ökröt, 2 lovat, 1572 sertést, 980 juhot, 55 bivalyt, 146.689 darab szárnyast. Zombolyán keresztül 37 ökröt szállítottak Olaszországba.

Görögország megengedi a romániai friss hús importját. A görög kormány engedélyt adott romániai vágott marhák és friss hús importjára, ha a marhákat a bucaresti vágóhidon vágta le. A szállítványokhoz a bucaresti vágóhid állategészségügyi osztályának hivatalos bizonyítványa szükséges.

Aláírás előtt a német-országi és az olasz-országi külkereskedelmi egyezmény. A német és olasz delegáció Moszkvában befejezte az Oroszországgal kötendő külkereskedelmi egyezményre vonatkozó tárgyalásokat és az egyezmény aláírása a napokban megtörténik.

Zürichi árfolyamok. (Február 9): Márka 177.25, holland forint 238.—, font 26.6925, dollár 441.62, francia frank 11.6925, olasz lira 23.25, csehszlovákia 15.15, pengő 87.25, dinár 10.—, lej 3.37, zloty 83.50, belgas 74.625.

A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai:

Dollár	141.38—143.45
font	662.40—672.75
palesztinai font	663.00—673.44
holland forint	76.17—77.35
svájci frank	32.02—32.50
francia frank	3.56—3.77
márka	40.50—41.50
pengő	25—27
csehszlovákia (hivatalos)	4.67—4.76

A gabonaexportból származó devizakvóták szabadforgalmával kapcsolatban a Banca Naționala megerősítette rendelkezéseket léptette életbe, amelyeknek teljes tisztaság a bucaresti bankok ilyen devizák vételével és eladásával nem foglalkoznak és így csak névleges árfolyamok alakultak ki. Mivel az egyes városokban kialakult árfolyamok nagyon különbözőek, a mai számunkban ezeket a bizonytalan árfolyamokat nem közöljük.

NE FEJ SZOLGÁM JAKOB

— Ugy vigyáztam rá, Sulem, úgy vigyáztam rá! Ha az enyém lett volna, nem vigyáztam volna rá jobban. Már csak egy-két nap hiányzott.

Sulem sápadt, eszébe jutott, hogy az éjjel ő és Mallech etették a gyereket. Nem jól tette, nem jól tette, inkább költötte volna fel Malkelet. Hallgatta a gyerek zihálását és nézte elkényeztetett arccskáját és tétován, kevés meggyőződéssel mondta.

— Nem lesz semmi baj, Malkele, csak a hasát fájlalja a gyerek.

— Az asszony kapott a vigasztalás után...

— Ha te mondd, Sulem... Ha te mondd, hogy nem lesz semmi baj. Ugy félek, hogy a kis tüdeje fáj, azért nem mer sirni. A mi kis Chailénk is így nyöszörgött...

— Az egészen másként nyöszörgött.

— Gondolod, Sulem, hogy másként nyöszörgött?

Malkele szártgatta könnyeit és odaszólt a gyerekeinek.

— Jítele, Jozsef, hozzatok be egy nedves pelenkát, egy száraz rongyot és egy meleg fedőt. És mondjátok meg Feige nének, főzzön köménymagot. Csak egy csipetet tegyen a vízbe. De várjatok csak, megcsinálom magam.

Az éjszaka elég nyugodtan telt el, az egész ház aludt, Chájácska is. Malkele éjjel után felkelt egyszer, szárazba tette a kis nyöszörgőt, az ablakhoz ment, megnézte Chailénknél a pelenkáját és hang nélkül viz-

szafeküdt. Sulem látta, hogy fehér árnyéka elvonal az ágya előtt és ez megnyugtatta. Hajnalban felkelt ő is, megnézte a kisgyereket, a kisgyerek ferdére nyitogatta a száját, ásított, nyögött, akkor jó. Sulem kiment a kúthoz, lebbiltette két kezét, vette az imahatyt, lábujjhegyen átment a kocsmába. Az ajtót a szoba felé nyitva hagyta. Már a fején volt a talasz, amikor hangos nyögést hallott. De csak Malkele nyöszörgött. Amikor a szíjat csavargatta a balkarján, tempa kiáltás jött át hozzá. Felkapta fejét, figyelt. Csend lett. Nyögés, tompa kiáltás. Hirtelen egy éles meleg kiáltás. Hívta őt Malkele? Nem őt hívta.

— Feigele! Feigele! Feigele!

Sulem átfutott a feleségéhez, az asszony meggyötört mosollyal nézett rá, a nézése, amellyel igent intett, fénylett, panaszolt és nevetett, mintha szemrehányás volna benne és egy gyerek bohóka bocsánatkérése is egyuttal. Sulem ráhajtotta tefilines fejét.

— Fáj nagyon, Malkele?

— Végre, Sulem. Ez a nap is itt van.

Jött be Feige néni, féloldalra kötött kendővel a fején. Fellármázta a házat, vezényelt.

— Jítele, Malkech, fel! Ki a konyhába! Van melegvíz, de ma hideggel mosakodtok. Kell a melegvíz. Az ember menjen vissza a kocsmába. Annak ott a helye. Szrule Jantev, hordd el magad, vedd fel a tfilemet. És ne kapkodj, ne nyeld el a szavakat, elég keveset tudsz, nagy goj lesz belőled. Jozsef, huzd fel a csizmát, de azonnal, a gangon lóg egy,

pár száraz kapca, de nehogy a pelenkából vegyél, mint tegnapelőtt. Atszaladsz Bogyonéhoz és megmondod neki, hogy tüstént jön. Ő már tudja, miért.

Malke asszony összeharapta a száját, görcsösen fogta az ágy szélét.

— Ráér Jozsef, nem sürgős. Még sötét van. Még hideg van az uccán.

Feige néni nem tűrt beavatkozást.

— Csak menj, Jozsef. Ilyenkor nincs sötét és nincs hideg.

Jozsef bölcsen mosolygott. Malke mamát már nagyon szerette, jobban mint a morgós Feige néni, de most Feige nének kell szót fogadni. Szedte a lábát és egy-két élesebb kiáltás se teit el, már vissza is volt.

— Bogyoné kenyeret dagaszt, mingyárt jön.

— Mingyárt jön? Akkor jó. Azt hittem, áthívták Dengelegre... Ha kenyeret dagaszt, piros lesz a gyerek, mint a cipő.

Sulemet már ostromolták a vevői, akik kora reggel indultak munkába. Adakozó kézzel mérte ki utolsó készleteit és be se írta a tételeket a könyvvibe. Holnap ugyanis bevezeti a rovást. A vers megint ott zümmögött benne. És nevezte Rubenec. Mert meglátta isten az ő nyomorúságát. Örült, hogy hallja az öreg Feige hangját és mert még imádkozott, a családért való fohászkodásba egy félmódatot a jó öreg csalédért is beillesztett.

Szrule Jantev ma szokatlanul sápadt volt. Az imádkozást máskor gyorsan lehadarta, alig nézett a sziddurba. Most lassan, megdölgőn imádkozott, nézte a betűt s a szája halkán morzsolta a nagyreszt oly rejtélyes szöveget.

Volt itt még egymás. ami Szrule Jantevnek rejtélyes volt és amitől a szíve gyökeréig félt. Ha Malke asszony forró, kóvér síkolyát hallotta, megrezzent, tétován figyelt, nézte-nézte a héber betűket és várt. Tudta, hogy újabb síkoltás következik, aztán még egy és még egy. És egyre szorosabb egymásutánban, mindig élesebben és hasítóbban. Így volt ez három héttel ezelőtt is, egy asszony kiáltott és gyereket szült. És meg-

enyhült. Mosolygott, mintha nem is ő kiáltott volna. Mintha sose fájt volna semmije. Sápadt arca fényleni kezdett és fénylett, fénylett, mint a szombati gyertya. És égett és elégett, mint a szombati gyertya. Milyen érthetetlen, zürzavaros, milyen rejtelmes és riadalmas...

Meg kellene kérdezni a szakállas Sulemtől és a még szakállasabb zsidóktól, akik értik a sziddur minden betűjét, hogy ez mit jelent. Hol itt a rend és hol az okosság? Az ember élete hetven év. Ha ez igaz, miért hal meg harminckétéves korban és miért hal meg háromhetes korban? Az apja négy évig volt beteg, az anyja négy napig. A kis Chájácska három hete beteg. „Halálra szülte az anyját és halálra született”, — mondja Feige néni. De mit tud itt Feige néni? Csak a betű, a kóvér, szegletes héber betű tudhat itt valamit és Feige néni nem ismeri a betűt.

Betette a sziddurt, összerakta az imaszíjakat, Sulemre emelte nyugtalan tekintetét, hogy kérdezzen tőle valamit. De Sulem félreértette a kérdést a szemében, a károlyi Rothbartról beszélt neki, akinek minden bizonytalanság van olyan áruja, mint a batizi Lazarovicnak és hogy ma sajnos megint nem olyan az idő, hogy bemehessen Károlyba. Erre Szrule Jantev lenyelte a kérdést és azt mondta, azt a dolgot Rothbartal ő is elháríthatja. A töprengés ott égett a szívében és a torkában és már nem is tudta, hogy mit is akart kérdezni. És hogy egy kérdése van-e vagy száz. Ahogy kavargott benne és a felszínre törtek, kezdett csodálkozni magán, miért akart Sulemhez fordulni magyarázatért, amikor Sulem se tudja. Sulem jó ember, jámbor ember, szent ember, Sulem hisz, de nem tud.

Honnan tudta ezt Szrule Jantev? Hogyan történt, hogy tisztégyéves értelme előtt ilyen mély dolgok nyitlak meg és ha nem is látott keresztül a dolgokon, egy-egy pillanatra beléjük látott mégis? Ez az asszonyi síkoly mint a láng világított le éjszót területekre, ahol eddig sose járt Szrule Jantev. (Polytatjuk.)

UJ KELET Legújabb hírek

Beiktatták hivatalába az új sajtóügyi igazgatót

Bucuresti, február 9. A sajtó- és propagandaminisztériumban ma iktatták be Ion Dragu volt athéni, ankarai és varsói sajtóattasét, mint a minisztérium sajtóosztályának igazgatóját. Dragu kinevezését az egész romániai sajtó általános örömmel és szimpátiával üdvözölte. Ion Dragu éveken át állott a sajtóigazgatóság élén, míg 1936 óta az ankarai és athéni követségek mellett sajtótanácsosi minőségben dolgozott; megnyerő egyénisége, rendkívüli kvalitásai általános szimpátiát és tiszteletet biztosítottak számára mindentűt.

Beiktatása alkalmából Eugen Titeanu sajtó- és propagandaminiszter Ion Dragubau a régi és érdemes munkatársat üdvözölte.

Ion Dragu megköszönte Titeanu sajtóminiszter meleg szavait és a bizalmat, amelyet vele szemben kinevezésével nyilvánított. Majd a következőkkel fejezte be beszédét:

— Midőn az új államélet etikai elve az: mindenki végezze munkáját, a rend, a fegyelem és az odaadás nem hiányozhatnak a közügyekből. Az erkölcsi és intellektuális kvalitások, az akarat és erő harmónikus egybefonódás, az odaadó munka és a lelki becsületesség, ezek azok az elemek, amelyek egy intézményt felemelhetnek; ez az, ami innen nem hiányozhatik. Kartársaim a román sajtóból, nem mondhatok önöknek egyebet, mint-hogy az önök megbízottjai is vagyok itt, tehát kérem, hogy tekintsek ezt a házat az önök házának is. Önök pedig, külföldi tudósító urak, ajtómat mindig nyitva fogják találni.

A beszéd után Titeanu melegen gratulált Dragunak.

Ujabb módosítások a magyar zsidótörvényen

Budapest, február 9. A képviselőház egyeztetett bizottsága tegnapi tárgyalásán elfogadta a zsidótörvény azon rendelkezését, amely a zsidók közjogának korlátozását fenntartja. Honosítás, illetve visszahonosítás ügyében is a törvénytervezet eredeti formáját fogadták el. Ezek szerint a belügyminiszter dönt végső esetben a zsidóváltásu felesek és gyermekek honosításának, illetve visszahonosításának kérdésében és pedig egyenként. Ugyanezen szakasz intézkedései szerint hatálytalanítják azoknak a feleseknek az állampolgárságát, akik csak azért mentek magyar állampolgárrá, hogy ilyen módon állampolgárságot szerezzenek. Elfogadta az egyesített bizottság a törvénytervezet azon szakaszát is, amely szerint zsidóváltásu egyén választás utján nem lehet a főrendiház tagja, kivéve az egyházi személyeket. Választói jogosultsága és megválaszthatósága csak azoknak van, akik okmányokkal tudják igazolni, hogy felmenő ági hozzátartozóik 1867. óta Magyarországon területén laknak. Elfogadták azt a határozatot is, hogy zsidó semmiféle közhivatalt nem vállalhat.

Budapest, február 9. A képviselőház egyeztetett bizottsága folytatta a zsidójavaslat tárgyalását, amelynek 6-ik pontját szerkesztették meg. Eszerint zsidó nem lehet közjegyző, hites könyvvizsgáló, bírósági szakértő. Hites könyvszakértői vizsgára zsidó addig nem jelentkezhet, míg számarányuk el nem éri a hat százalékot. A 7-ik pont szerint az egyetemeken és főiskolákon a hittudományi szak kivételével zsidókat csak 6 százalékos arányban vegyenek fel.

Budapest, február 9. A Magyarország című lap értesülése szerint a színházi kamarába fel nem vett zsidószármazású szíresek Hollandiába szerződtek. Ezeknek a névsora a következő: Ráday Imre, Roth Sándor, Salamon Béla, Bársony Rózsi, Dénes Oszkár, Gábor Magda és Gábor Zsuzsi.

Argentina elnöke Roosevelt ellen

Berlin, február 9. A német lapok ma részletesen ismertetik Ortiz argentínai köztársasági elnökének nyilatkozatát ilyen és ehhez hasonló címek alatt: „Argentina Roosevelt elnök gyámokodása ellen”, „Argentina elnöke nyilatkozik az Egyesült Államok délamerikai háborús uszítása ellen”.

Ujabb véres incidens a mandzsu-orsz határon

Az oroszok visszaverték a támadást

Moszkva, február 9. (Rador). TASS: Február 6-án egy japán-mandzsu osztag lövéseket adott le orosz határőrekre Nowosuruk-haicevskajánál, az Argun folyón, de nem okozott veszteséget az oroszoknak. A japán-mandzsu osztagból 5 elesett, vagy megsebesült. Február 7-én a japán-mandzsu különítmény nehéz gépfegyverrel lőtt az ugyanottani

orosz őrhátra. Az oroszok azonban visszaverték a támadást és 10 japán-mandzsu leterítették, vagy megsebesítettek. Az oroszok részéről a veszteség egy halott tiszt, egy halott közlegény és két sebesült katonája. A szovjetek tokiói ügyvivőjét utasították, hogy tiltakozzon a japán kormányfővel.

Az arab és zsidó delegációt közös kihallgatáson fogadja az angol kormány

LONDON, február 9. (Rador.) A kerekasztal konferencián résztvevő zsidó delegáció szerdán este vette fel a közvetlen tárgyalásokat az angol kormány megbízottjaival. Közleményt nem adtak ki, de tudni véljük, hogy a kormány ma délután 5 órakor közös kihallgatáson fogadja az arab és zsidó kiküldötteket.

Capitol Mozgó

A vágyak valcercere

(Les trois valses)

Három nemzedék szerelméről szól ez a bájos történet. A nagymama 1848. — Az anya 1867. — A leány 1938.

Zenéje: Joan Strauss és Oscar Strauss.

Főszereplők: YVONNE PRINTEMPS, Párizs dédelgetett kedvence és PIERRE PRESNEY

Ma utoljára: Hófehérke és a 7 törpe

Amerika komolyan számol európai háboru lehetőségével

Hull kitérő nyilatkozata a nemzetközi leszerelési konferencia kérdésében

Titkos ülést tartott a francia nemzetvédelmi tanács

Párizs, február 9. A francia nemzetvédelmi tanács tegnap este titkos ülésre ült össze. A világháború óta most másodszor fordult elő ez az eset. Kiszivárgott hírek szerint a titkos ülésnek az a célja, hogy az illetékes tényleg megismertessék a kámarai nemzetvédelmi tanácsával a hadikészülődés állását és mindazokat a dolgokat, amelyek nemzetvédelmi szempontokból az országgyűlés alsóházát érdekelheti.

A képviselőház nemzetvédelmi bizottságának ülésén Daladier beszámolt mondott, amelyet nagy tetszéssel hallgattak a bizottság tagjai. A miniszterelnök bejelentette, hogy Franciaországban a nemzetvédelmi célokat termelő iparvállalatoknál a heti munkaidő nem 40, hanem 48, sőt 50 óra. A haditermelés irama az utóbbi időben jelentősen fokozódott. Az elmúlt évek mulasztásait és hiányosságait lázas ütemben igyekeznek a francia hadiipar pótolni.

Róma, február 9. (Rador). A Stefani jelentő: Az Informazione Politica által szerdán közzétett megállapítás első oldalukon hozták az összes olasz lapok, amelyek nagy cimekben hangoztatják, hogy Olaszország folytatja békepolitikáját, de siettetni a nemzet katonai felkészülését, amit a francia-angol katonai szövetség kényszerít ki.

Párizs, február 9. A Petit Parisien tudósítója jelenti Genéből, hogy az Olaszország „természetes törekvéseire” vonatkozó fasiszta követelések ezeidig főleg Franciaország ellen irányultak. Az olasz vasutak közlése olasz nemzeti területeknek sorolja fel a következő helyeket: San Marino köztársaságot, Dalmá-

cia jugoszláv zónáját, Malta, Korzika, Nizza és Tessin környékét és az olasz Alpok lejtőjén elterülő Grison kantont.

Washington, február 9. (Rador). Hull külügyminiszter Ludlow képviselő azon javaslatára, hogy hívjanak össze nemzetközi leszerelési értekezletet kijelentette, hogy ilyen konferencia összehívása időt vesz igénybe. Emlékeztetett arra, hogy az Egyesült Államok mindenkor rokonszenvvel fogadták az ilyen terv megvalósítását, de Hull nem közzölte, hogy az amerikai kormány vállalná-e a kezdeményezést az értekezlet összehívása érdekében.

Az Egyesült Államok parlamenti katonai bizottsága közeli európai háboru lehetőségével foglalkozva leszögezte annak szükségességét, hogy azonnal növeljék az amerikai repülőflottát és a többi véderőket. Ha a közeljövőben háboru törne ki Európában, ez a sajnálatos eset azt parancsolná az Egyesült Államokra, hogy készüljenek fel és biztosítsák az amerikaiak jogainak tiszteletben tartását. A bizottság azt indítványozza a kamarának, hogy 3032 repülőgéppel növelje az Egyesült Államok repülőállományát és biztosítsa a Panama-csatorna védelmét. A védelmi tervet végrehajtásának siettetésére van szükség. Hivatkozik a bizottsági jelentés Franciaország és Anglia példára, amely országok tömegesen gyártják védelmi eszközöket. Ez a két ország az Egyesült Államokban is rendel repülőgépeket és a szállítmányok gyors ütemben követik egymást, ami utalás arra, hogy az európai háboru a közeljövő lehetősége.

Lengyel zsidók küldöttsége Rublee előtt

London, február 9. Lord Winterton és George Rublee kihallgatáson fogadták a lengyel zsidóknak egy Londonban tartózkodó küldöttségét. A zsidó vezetők azt kérték, hogy bármely zsidó telepítési tervnél vegyék figyelembe a három millió lengyelországi zsidók sorsát is. A küldöttség szoros összeköttetésben áll a Jewish Agency-vel is. Weizmann Chaim kijelentette előttük, hogy a lengyel zsidókról nem fognak megfeledezni a tárgyalásokon, amelyeket Palesztinával kapcsolatban folytatnak.

Kivándorlási szervezetet alakítottak a kárpátaljai zsidók

Prága, február 9. A kárpátaljai zsidók önálló szervezetet létesítettek kivándorlásuk elősegítésére. A kivándorlási iroda központja Nagyszőlősen van, ahol Grünfeld Béla újságíró megbízta, hogy utazzék Angliába és Amerikába, ahol gyűjtson pénzt a kivándorlás céljaira. Handelman Emil lapszerkesztő már néhány héttel ezelőtt Amerikába utazott pénzügyi céllal. A cseh lapok felvetik a kérdést, hogy mi legyen azokkal az ungvári és munkácsi egyetemi hallgatókkal, akik a prágai és brünni egyetemeken tanulnak. A lapok azt javasolják, hogy a második félévre már ne vegyék fel ezeket.

Leállították a máltai és palesztinai állatkivitt

Bucuresti, február 9. Néhány nap óta Palesztina és Málta felé irányított marha kivittet leállították. Az intézkedés oka az, hogy az állatok között néhány száz- és kétféle rőmfájásos megbetegedés történt. Reméljük, hogy a zárlat rövid tartamú lesz.

Franciaország eladja Olaszországnak a dzsibuti vasutvonalat?

LONDON, február 9. A Daily Telegraph szerint félkiadatos tárgyalások folynak a Francia Bank helyettes kormányzója és Olasz kormány között, a dzsibuti addiszebebi vasutvonal Olaszország számára való eladása ügyében.

A Dohány-uccai merénylet tettesei nyomában

Budapest, február 9. A rendőrség újabb nyomon van a Dohány uccai merénylet ügyében. Egy köztelevíziós jelentés a rendőrségen, ahol elmondotta, hogy háztartási alkalmazottjánál az éjszaka folyamán ismeretlen egyén kért szálást, aki nem nevezte meg magát, csak annyit mondott, hogy a Dohány uccai merénylet ügyében körözött a rendőrség. A detektívek kiszálltak a televiselő sashalmi lakására, az ismeretlen férfi azonban időközben elmenekült.

Kivégeztek a sátoraljaujhelyi kémkedési per vádtottait

Budapest, február 9. A honvéd törvényszék udvarán tegnap kivégezték Lövi Tibor sátoraljaujhelyi vendégölt és Keresztesi János volt határőrvetetőt, akiket kötélláltali halálra ítélték azzal a váddal, hogy egy szomszédos állam részére kémkedtek.

Lemondott a belga kormány

Brüsszel, február 9. A Spaak-kormány benyújtotta lemondását.

FRATERNITAS R. T. CLUJ NYOMÁSA

BUN DE IMPRIMAT

...DUNA...
...TUDOSITO...
...244718...
...Teléfono: 110...
...Helyvonta 110...
...Évve 600...
...Helyre: Hav...
...Élőve 12...
...Küldetések...
...UJ KELET...
...személyi zsidó...
...ja. Önkélm...
...korrás megjel...

Focudul...
Jugasz...
A Sztojadin...
petészerben...
A beavatol...
bukása nem...
Az 1938. é...
választások...
zatoknak n...
meg. Horvát...
ségben mar...
nyitása al...
szavazatok...
A választá...
román törvé...
nagy parlam...
jadinovicsna...
válo politik...
delközé rége...
a törvény r...
reális eredm...
lentkezett t...
kérdés, am...
nem bizonyu...
a külpolitiká...

Sándor kir...
Franciaorszá...
ben leterítet...
a francia ki...
annyi energi...
lazulófélbe...
lainak meg...
következésm...
Jettics tábor...
uralkodójána...

Sztojadinov...
lépett, már...
kezde hajlt...
belpolitikába...
a parlament...
hogy szünet...
harcban, am...
politikai egy...
ben az auto...
és közgazg...
vátok folya...
felé az erős...
külpolitikába...
francia bará...
való barát...
kozta a hor...
tenek egyet...
változtatann...
meggyőződés...
nal való jó...
ják. A dec...
lenék erőte...
Igy történt...
pal Ciano l...
végleg hiva...
és Jugoszláv...
külügyminis...
Románia és...
is Románia...
tárgyalt Sz...
álló kormá...
módosítás...
Az új jug...
Czinczár-M...
ságot tájto...
hogy Jugos...
nem jelent...
nek kizáró...
bédítésben...
desek rend...
hogy ez a...
got. Ha az...
vics-kormá...
sájának r...
szertűleg...
venni a ho...
a jövőben...
szomszéd...
ország...
Az azo...
Sztojadinov...
aktív szere...
a közép-é...
ráti kapcsol...
és levésbé...
gának a...
egyik...
része.